

Barn- och ungdomspolitiskt utvecklingsprogram 2012–2015

Undervisnings- och kulturministeriets publikationer 2012:7

Barn- och ungdomspolitiskt utvecklingsprogram 2012–2015

Undervisnings- och kulturministeriets publikationer 2012:7

Undervisnings- och kulturministeriet
Kultur-, idrotts- och ungdomspolitiska avdelningen
PB 29, 00023 Statsrådet
<http://www.minedu.fi>
<http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut>

Ombrytning: Erja Kankala, undervisnings- och kulturministeriet
Omslagbilderna: OKM/Arkisto/Muotoiluinstituutti 2011 och rodeo.fi

ISBN 978-952-263-110-7 (hft.)
ISBN 978-952-263-103-9 (Online)
ISSN-L 1799-0343
ISSN 1799-0343 (Print)
ISSN 1799-0351 (Online)

Undervisnings- och kulturministeriets publikationer 2012:7

Innehåll

Förord	4
1 Inledning	6
1.1 Ungdomslagen	6
1.2 Tre spetsprojekt: delaktighet, likställdhet och hantering av vardagen	6
1.3 Horisont	7
1.4 Det barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammets prioriteringar	9
2 Det barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet i ett nötskal	12
3 Strategiska mål för och genomförande av programmet	14
3.1 Strategiskt mål 1 Barn och unga utvecklas till aktiva medborgare som tar gemensamt ansvar	15
3.2 Strategiskt mål 2 Barn och unga får ta del av kultur- och idrotts och fritidsverksamhet på lika villkor	20
3.3 Strategiskt mål 3 De unga sysselsätts och deras sysselsättningsgrad förbättras	24
3.4 Strategiskt mål 4 Likställdheten förverkligas	27
3.5 Strategiskt mål 5 Flickor och pojkar har lika rättigheter och möjligheter	30
3.6 Strategiskt mål 6 Unga har en möjlighet att bo och leva självständigt	32
3.7 Strategiskt mål 7 Alla barn och unga har oavsett sina utgångspunkter möjlighet att få en högklassig utbildning	34
3.8 Strategiskt mål 8 Barns och ungdomars välmående och hälsa upprätthålls genom förebyggande åtgärder	37
3.9 Strategiskt mål 9 Frågor som gäller barn, unga och familjer sköts kompetent och genom gott samarbete	42
4 Utvecklingsprogrammet i förhållande till andra program	44
5 Allmänna utgångspunkter för utvecklingsprogrammet	46
5.1 Författningsgrund	46
5.2 Barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet som en del av regeringsprogrammet	48
5.3 Kopplingar till UKM 2020-strategin	49
5.4 EU:s ungdomspolitiska prioriteter	49
5.5 Utvecklingsprogrammet genomför EU:s ungdomsstrategi	51
5.6 Barnpolitiken och ungdomspolitiken i förhållande till varandra	52
5.7 Kontinuiteten i de barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammen	52
6 Information om barn, unga och deras önskemål	54
6.1 Barns och ungas egen röst i beredningen av utvecklingsprogrammet	54
6.2 Statistiska uppgifter och undersökningsresultat	55
6.3 Påverkningsmöjligheterna för barn och unga	56
7 Resurser för genomförandet	58
8 Uppföljning och utvärdering av utvecklingsprogrammet	59
9 Källor och bilagar 1 och 2	61–65

Förord

Bästa läsare, framför dig har du regeringens barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogram för 2012–2015, som godkänts av statsrådet den 8 december 2011. Utvecklingsprogrammet baserar sig på de barn- och ungdomspolitiska riktlinjerna och målsättningarna i regeringsprogrammet för statsminister Jyrki Katainens regering.

Beredningen av utvecklingsprogrammet inleddes våren 2011, redan innan jag hade utnämnts till minister med ansvar för ungdomsärenden. Under beredningen hördes barn och unga på olika forum. Instanser med ansvar för barn och ungdomsfrågor tillfrågades på bred front också utanför själva remissförfarandet, bland annat under seminarier som ordnats enkom i detta syfte. Också andra bakgrundsfaktorer har påverkat utformningen av programmet: internationella avtal, utvärderingen av utfallet för verkställigheten av det förra programmet (2007-2011) av delegationen för ungdomsärenden, forskningsbaserade fakta samt åsikter som samlats in bland de unga. Målet har varit att få till stånd ett mer koncentrerat och konkret program än det förra, som innehöll över trehundra förslagna åtgärder. Genom ett mer koncentrerat program har vi eftersträvat större tydlighet med avseende på såväl genomförandet av åtgärder som uppföljningen av dessa. De kommande fyra åren utvisar hur väl vi lyckats i vårt syfte.

För närvarande kastar den ekonomiska krisen i Europa, och via den också Finlands försvagade ekonomiska läge, en skugga över framtiden. Regeringen måste beklagligtvis också rikta sparåtgärder mot sådant som berör barn och unga. Särskilt under svåra tider är det dock kortsiktigt och ohållbart att spara in på barnen och de unga. Därför kommer jag, i egenskap av minister för ungdomsärenden i denna regering, att göra allt som står i min makt för att finansieringen ska svara mot de utmaningar framtiden för med sig.

Tre mål har fått högsta prioritet i programmet: delaktighet, likställdhet och hantering av vardagen.

I detta barn- och ungdomspolitiska program betonas betydelsen av delaktighet. Barn och unga bör i allt högre grad kunna påverka sitt liv och delta i samhället. Utöver föreningslivet, som är viktigt, har ungdomar allt mer börjat ta egna initiativ och göra saker på egna villkor. Det här kan beslutsfattarna stödja, till exempel genom att anvisa lokaler för de ungas bruk eller förhandla med dem om nya, kreativa lösningar för deras fritidsintressen. Därtill får de ungas möjligheter att ägna sig åt en viss hobby inte bero på hur tjock plånbok deras föräldrar har. Alla barn och unga ska ha rätt att på lika villkor ta del av de upplevelser som står till buds via kultur och idrott.

År 2008 stod 40 000 unga utanför arbetsmarknaden och saknade studieplats, med bara grundskolan bakom sig. Deras antal har inte minskat. Bristande utbildning och förmåga att hantera vardagen bidrar till utslagningen. Allt fler unga marginaliseras och stannar kvar hemma. Den viktigaste åtgärden för att förebygga och minska utslagningen är genomförandet av en samhällsgaranti för unga. Det sker från och med ingången av 2013, då varje ung person under 25 år och varje nyutexaminerad som inte fyllt 30 år erbjuds en arbetspraktik- studie- eller ungdomsverkstads- eller rehabiliteringsplats senast inom tre månader efter att ha blivit arbetslös. Ingen ung person får lämnas vind för våg. I planeringen och genomförandet av samhällsgarantin bör man emellertid se till att förhindra att unga utnyttjas som gratis arbetskraft eller tvingas ta emot en utbildnings- eller arbetsplats. Det måste alltid gå att tacka nej till en plats man erbjuds.

I Finland har rasismen, inskränkta attityder till sexuella och könsminoriteter och till jämställdheten mellan könen på senare tid ökat i oroväckande grad. Det får inte råda någon som helst tvekan om att ungdomspolitiken baserar sig på de grundläggande värden som ungdomslagen utgår från. Även i regeringsprogrammet konstateras det att centrala principer för ungdomsarbetet är gemenskap, likabehandling, ömsesidig respekt och jämställdhet samt ett lokalt, regionalt och globalt gemensamt ansvar. Dessa principer bör iakttas också då man fattar beslut om ungdomsorganisationernas finansiering. Som ansvarig minister för jämställdhetsfrågor anser jag dessutom att det är viktigt att man i beredningen av planerna för regeringens jämställdhetsprogram fäster uppmärksamhet vid ungdomspolitiska frågor, som bl.a. genomförandet av samhällsgarantin och det genusperspektiv som ingår i marginaliseringen av unga.

Skolan förenar alla barn och unga. Inlärningsresultaten i Finland har befunnit sig på toppnivå, medan trivseln i våra skolor hör till de sämsta i Europa. Ett ytterligare förbättrat samarbete mellan skolan och ungdomsverksamheten kan eventuellt bidra till trivseln i skolorna. Också inom ungdomsforskningen noteras ett ökat intresse för skolan. Allt fler ungdomsforskare väljer att forska i förbättringar av skollivet. Detta är en bidragande förklaring till att beredningen av detta barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogram skett i nära samarbete med utvecklingsplanen för utbildning och forskning för 2012–2016. I vartdera programmet betonas bland annat barnens och de ungas utbildning på lika villkor och ett aktivt medborgarskap.

Jag hoppas att vårt barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogram i stor omfattning harmonierar med syftet med ungdomslagen: att stödja de ungas utveckling och självständighetsprocess, främja ett aktivt medborgarskap och stärka de ungas sociala identitet samt förbättra deras uppväxt- och levnadsvillkor. Dessutom hoppas jag att programmet blir utgångspunkt för en omfattande offentlig medborgardebatt angående ungdomsfrågor och nya ungdomspolitiska initiativ. Frågor som berör barn och unga berör alla, och alla frågor berör barn och unga.

Helsingfors den 8 december 2011

Kultur- och idrottsminister Paavo Arhinmäki

1 Inledning

1.1 Ungdomslagen

Enligt ungdomslagen¹ godkänner statsrådet vart fjärde år ett ungdomspolitiskt utvecklingsprogram. Programmet kallas ett barn- och ungdomspolitiskt utvecklingsprogram, eftersom det också inkluderar mål och åtgärder som gäller barn och deras uppväxt.

Ungdomslagen är en befolkningslag som gäller alla som inte har fyllt 29 år. Det finns sammanlagt 1 825 661 sådana personer, vilket motsvarar 34 % av Finlands sammanlagda befolkning.² Ungdomslagen lyfter fram generationspolitiken som en av lagens utgångspunkter. Rättvisa och solidaritet mellan generationerna är också ett väsentligt inslag i det barn- och ungdomspolitiska programmet.

Syftet med ungdomslagen – och även med utvecklingsprogrammet – är att stödja de ungas utveckling och självständighetsprocess, främja ett aktivt medborgarskap hos de unga och stärka deras sociala identitet samt förbättra de ungas uppväxt- och levnadsvillkor. Syftet ska uppnås med utgångspunkt i gemenskap, solidaritet, likställdhet och jämlikhet, kulturell mångfald och internationalism, sunda levnadsvanor samt respekt för miljön och livet. Även det barn- och ungdomspolitiska programmet utgår från denna värdegrund.

1.2 Tre spetsprojekt: delaktighet, likställdhet och hantering av vardagen

Man kan beskriva och närma sig barnens och de ungas uppväxt- och levnadsvillkor på många olika sätt. Under beredningen av utvecklingsprogrammet blev med tanke på det rådande läget i samhället klart att barn- och ungdomspolitiken bör fästa uppmärksamhet vid barnens och de ungas liv via tre spetsprojekt: delaktighet, likställdhet och hantering av vardagen.

Delaktighet är ett vittomfattande begrepp, och betyder olika saker i olika sammanhang. Känslan av delaktighet anses uppstå genom att man deltar och påverkar. Barn och unga kan känna delaktighet med den gemenskap de ingår i och med det finländska samhället när de går i skolan, studerar, arbetar, deltar i fritidsverksamhet och påverkar såväl egna angelägenheter som frågor i sin näromgivning eller i samhället i ett bredare perspektiv. Beredskap för ett aktivt medborgarskap och känslan av social delaktighet är av central betydelse såväl i politiskt hänseende som för vars och ens uppväxt.

Med likställdhet avses att alla människor har samma värde oavsett ålder, kön, etnisk eller nationell bakgrund, nationalitet, religion och övertygelse, åsikter, handikapp, hälsotillstånd, sexuell läggning, könsidentitet eller andra skäl som sammanhänger med ens person. I utvecklingsprogrammet avses med likställdhet dock inte enbart formell likställdhet

¹ Ungdomslagen (72/2006)

² Sotkanet, befolkningsuppgifter 2010, beräkning enligt läget 31.12.2010, antalet 0-28-åringar/hela befolkningen

inför lagen, utan här utgår man medvetet från att det ibland krävs särbehandling för att uppnå verklig likställdhet mellan olika grupper. Ett exempel på detta är positiv diskriminering av minoritetsgrupper.

En viktig faktor som bidrar till att främja likställdheten är att ingripa i diskriminering av barn och unga. En betydande del av diskrimineringen riktar sig mot barn och unga som tillhör minoritetsgrupper. Sådana grupper är bl.a. invandrare, Finlands traditionella minoriteter såsom romer och ursprungsbefolkningen samerna, handikappade och grupper som avviker från majoritetsbefolkningen på grund av sexuell läggning eller könsidentitet.

Ett mål eller en åtgärd inom detta utvecklingsprogram som gäller alla barn och unga, gäller därmed samtidigt också specialgrupperna. Detta innebär också att dessa specialgruppers särskilda behov ska beaktas, även om detta inte omnämns särskilt i programmet.

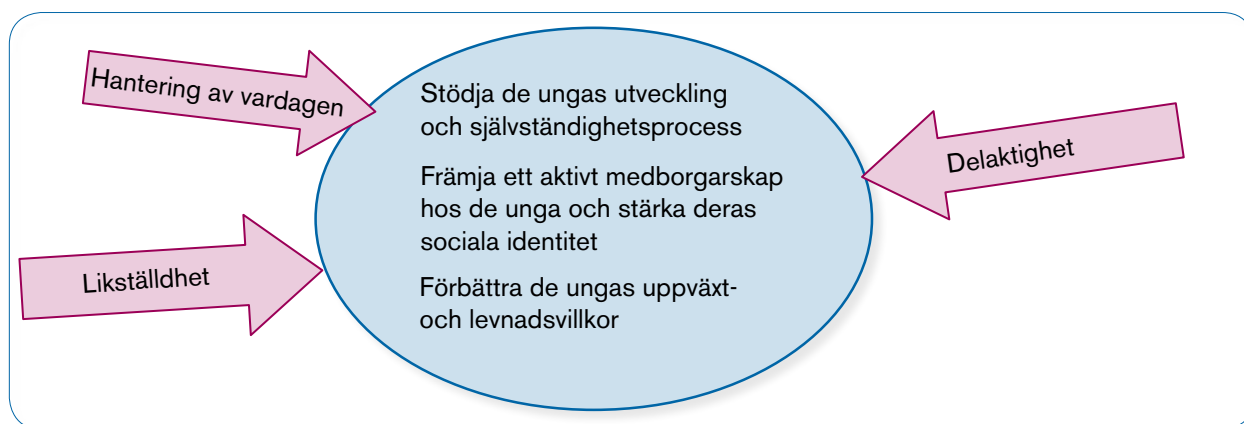
Hantering av vardagen kan granskas via begreppet livskompetens, som kan delas in i yttre och inre livskompetens. Detta utvecklingsprogram fokuserar på den yttre livskompetensen. I programmet avses med hantering av vardagen att en person - ett barn eller en ung människa, med beaktande av utvecklingsstadium - förmår ta ansvar för sitt eget liv, sin ekonomi och sin mentala välfärd. Här är således utbildning, sysselsättning, hälsa och välmående centrala förutsättningar för hanteringen av vardagen. När det gäller en ung persons hantering av vardagen bör man lägga vikt vid familjens, föräldrarnas och andra fostrares betydelse.

Med utvecklingsprogrammets kontinuitet (se kap. 5.7 och kap. 8) eftersträvas att varje barn och ung person, oavsett utgångsläge, ska ges möjlighet att utvecklas till sin fulla potential såväl som individ och gruppmedlem och som i egenskap av medborgare. Medborgarskap innebär utöver formella rättigheter och skyldigheter också känslan av att ingå i olika gemenskaper och medborgerlig verksamhet. Således avses i detta program med medborgarskap inte medborgarskap i medborgarlagens mening, utan begreppet "medborgare" inbegriper självklart också de invandrarbarn och -unga som ingår i Finlands befolkning.

Med tanke på barnens och de ungas framtid är det också viktigt att de ges lika möjligheter till utbildning och på arbetsmarknaden. Det är viktigt att de unga stärks på vägen mot vuxenlivet och framtida vägval.

1.3 Horisont

Syftet med det barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet är att stärka barn- och ungdomspolitiken på bred front. Utvecklingsprogrammet godkänns av statsrådet. På så vis, och därtill på grund av dess omfattning i enlighet med ungdomslagen och förordningen, utgör programmet ett gemensamt dokument för flera förvaltningsområden. På grund av programmets lagstiftningsmässiga grund har det sin utgångspunkt i ungdomslagen och förvaltningen av ungdomsärenden. Denna strategiska utgångspunkt

Figur 1. Barn- och ungdomspolitiskt utvecklingsprogram 2012–2015 tre spetsprojekt

konstateras även i regeringsprogrammet för Jyrki Katainens regering.³ I utvecklingsprogrammet sammanställs och preciseras de centrala barn- och ungdomsfrågorna i regeringsprogrammet.

Enligt regeringsprogrammet ska regeringen genomdriva en landsomfattande kommunreform, vars mål är att skapa en livskraftig kommunstruktur som baserar sig på starka baskommuner. Efter kommunreformen skulle kommunerna också ha bättre förutsättningar att svara för anordnandet och utvecklingen av den kommunala servicen för barn och unga. Barn och unga är kommuninvånare, för vilka det anslås betydande resurser via den kommunala servicen. Det kan eventuellt vara skäl att omvärdera hur programmet genomförs med utgångspunkt i riktlinjerna för kommunreformen. I alla fall verkar det klart att det tvärssektoriella samarbetet mellan olika förvaltningsområden som man ansett vara av avgörande betydelse för genomförandet av barn- och ungdomspolitiken kommer att lyftas fram även inom ramen för kommunreformen.

Beredningen av det barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet har även påverkats av den strategiska åtgärdsplanen för regeringsprogrammet och spetsprojekten. De tre prioriterade områdena i statsminister Jyrki Katainens regeringsprogram är:

- I Bekämpning av fattigdom, ojämlikhet och utslagning
- II Stabilisering av den offentliga ekonomin
- III Stärkande av en hållbar ekonomisk tillväxt, sysselsättning och konkurrenskraft

Av dessa anknyter särskilt den första direkt till många barn- och ungdomspolitiska teman. En stabilisering av den offentliga ekonomin har en indirekt men central effekt på utvecklingsprogrammet.

Fattigdom – i synnerhet bland barnfamiljer – och marginalisering förorsakar mänskligt lidande, skillnader i hälsotillstånd och ojämlikhet. Regeringen arbetar beslutsamt för att bekämpa fattigdomen och utslagningen.

Detta förutsätter att flera olika branscher och förvaltningssektorer förenar ansträngningarna i syfte att stärka sysselsättningsgraden, arbetsförmågan och delaktigheten samt se till socialskyddet. Regeringsprogrammets centrala utvecklingsmål i syfte att förebygga fattigdom, ojämlikhet och utslagning är följande:

- 1) Höja sysselsättningsgraden och förbättra utkomstskyddet
- 2) Minska skillnaderna i inkomster, välfärd och hälsotillstånd och jämlikhet, vilket innebär att:
 - minska utslagning och förebygga sociala och hälsorelaterade problem
 - fattigdom och utslagning i flera generationer måste brytas
 - trygga medborgarnas likställdhet och möjligheter till deltagande
 - stärka och förnya social- och hälsovårdstjänsterna
 - förhindra differentieringen av bostadsområdena
 - stärka ungdomarnas deltagande och småbarnsfostran

För samordningen av denna helhet svarar social- och hälsovårdsministeriet.

En central riktlinje i regeringsprogrammet med tanke på ungdomspolitiken är samhällsgarantin för unga, förkortat SGU. Regeringen inleder ett projekt som är gemensamt för Arbets- och näringsministeriet (ANM), Undervisnings- kulturministeriet (UKM) och Social- och hälsovårdsministeriet (SHM), i syfte att bereda och genomföra nödvändiga åtgärder för genomförandet av samhällsgarantin inom loppet av 2013. Garantin innebär att varje ung person under 25 år och varje nyutexaminerad som inte fyllt 30 år erbjuds en arbets- praktik- studie- ungdomsverkstads- eller rehabiliteringsplats senast tre månader efter det att personen blivit arbetslös. Samhällsgarantin för unga berör uppskattningsvis 80 000–90 000 unga.

I september 2011 inleddes ett sektorsövergripande samarbete i syfte att verkställa samhällsgarantin, och våren 2012 löper den första tidsfristen för SGU-arbetsgruppen ut. Då ska riktlinjerna för genomförandet av samhällsgarantin, dess konsekvenser för statsbudgeten och eventuella

³ Regeringsprogrammet för statsminister Jyrki Katainens regering 22.6.2011

författningsändringar vara klara. För hela valperioden reserveras 60 miljoner euro per år i extra anslag för samhällsgarantin för unga. Denna helhet samordnas av arbets- och näringsministeriet.

Barn och unga granskas på olika sätt inom olika kommunala förvaltningar och sammanhang. Man kan till exempel fokusera på barn och unga i egenskap av kunder som en viss tjänst riktar sig till. Ibland utgår man från barn och unga som medlemmar i en grupp, andra gånger som medborgare som påverkar den samhälleliga utvecklingen. Skillnaderna i perspektiv kan också bero på ifall man i första hand söker lösningar på ett individuellt plan, vilket ofta handlar om korregerande funktioner, eller om det handlar om förebyggande åtgärder som stärker den sociala samhörigheten och riktar sig till samtliga barn eller unga. Helt klart är att det inte går att främja frågor som gäller barn eller unga på någon som helst förvaltningsnivå, om man inte lyckas samarbeta och sammanjämka olika perspektiv med varandra.

I det föränderliga samhälleliga läge vi befinner oss i, svarar utvecklingsprogrammet på de frågor som under de närmaste åren framöver är centrala för genomförandet av barn- och ungdomspolitik. Programmets horisont utsträcker sig emellertid längre fram i tiden än de fyra år programmet handlar om, även om det till största delen fokuserar på sådant som kunnat förutses vid tidpunkten för beredningen av det, dvs. hösten 2011. Medan programmet tog form, utsattes samhällsläget och framtidsprognoserna för granskning. Det som eftersträfvats är ett realistiskt program. Den ekonomiska recessionen och sparkraven på den statliga ekonomin begränsar paletten av möjliga lösningar, vilket å andra sidan bidrar till letandet efter hållbara lösningar. Det barn- och ungdomspolitiska tänkandet torde möta utmaningar av olika slag i och med att kommunerna genomgår strukturella förändringar och att regionförvaltningen utvecklas.

1.4 Det barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammets prioriteringar

Det barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet är ingen lärobok som berättar vad allt vi skulle kunna göra för att förbättra världen. Trots det innehåller det emellertid många olika åtgärder, även på olika nivåer. Prioriteringarna har närmast gjorts med tanke på vilket mervärde det barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet bidrar med för att nå olika barn- och ungdomspolitiska målsättningar. Avsikten är att koncentrera krafterna med programmets hjälp i syfte att uppnå sådana barn- och ungdomspolitiska målsättningar som annars lätt förbises.

I utvecklingsprogrammet för 2012–15 ingår nio strategiska mål. Dessa mål har med avseende på sitt innehåll indelats i tre separata kategorier, med utgångspunkt i exakt den funktion barn- och ungdomspolitikerna i detta program har för respektive mål. Också metodiken, dvs. samarbete och samordning, har lyfts fram som ett strategiskt mål. Kategoriseringen, som även underlättar prioriteringen av de utvalda strategiska målen för det barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet, är följande:

Genomförandet av det barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet innebär att:

- **utveckla** barn- och ungdomspolitikerna genom en fördjupning där man sammanför de ansvariga för barn- och ungdomsärenden, inklusive barnen och de unga själva
- **följa upp** de statliga förvaltningssektorerna och kommunala aktörerna som ansvarar för att verkställa barn- och ungdomspolitikerna
- **föra framåt** barn- och ungdomspolitikens mål som en väsentlig del av den normala verksamheten
- **förstärka** samarbetet mellan olika förvaltningssektorer i syfte att uppnå målen

Alla de mål som ställs upp i utvecklingsprogrammet innehåller aspekter av ovannämnda funktioner. Syftet med indelningen är att beskriva funktionerna i relation till andra funktioner eller

uppgifter. Därutöver kan prioriteringarna ske enligt samma princip, så att man fokuserar på de av utvecklingsprogrammets mål som är nödvändiga för att nå samtliga strategiska mål.

Man kan utveckla tankegången vidare, och konstatera att de mål för programmet som inbegriper parter som representerar utomstående aktörer fungerar som uppföljningsmål. Frågor som starkt förs framåt är däremot sådana, där varje aktör har eget ansvar. Indelningen av de strategiska målen i utvecklingsmål, uppföljningsmål och sådana som ska föras framåt kan växla medan programmet är i kraft, till exempel om det sker stora förändringar i fråga om resurserna, den samhälleliga utvecklingen eller på grund av enskilda omvälvande händelser. Sådana förändringar kan inverka på vilken funktion utvecklandet av de barn- och ungdomspolitiska målen bör ha. Exempelvis kommunreformen kan lyfta fram ett uppföljningsmål till ett utvecklingsmål.

I kapitel 1.2. nämns tre spetsprojekt - delaktighet, hantering av vardagen och likställdhet - vilka kan gestaltas ur ovannämnda perspektiv: som föremål för utveckling, som något man går vidare med och som något som ska förstärkas. Om man kombinerar utvecklingsprogrammets spetsprojekt med ovannämnda roller, klarnar programmets struktur. Därtill konstateras att denna struktur gynnar prioriteringen av olika typer av mål. Utvecklingsprogrammets olika roller kan definieras som följer:

Det barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet för 2012-2015

- utvecklar delaktigheten
- för framåt likställdheten
- följer upp och övervakar struktureringen av vardagen

Därtill genomförs utvecklingsprogrammet genom att samarbetet stärks.

Hållbar utveckling är ett genomgående tema. Utgångspunkten att främja en hållbar utveckling är en holistisk syn, som beaktar den ekonomiska,

den sociala och kulturella utvecklingen samt utvecklingens miljöaspekter. En central fråga gällande en hållbar social och kulturell utveckling är att garantera att förutsättningarna för välfärd överförs från en generation till nästa, samt att å andra sidan bryta en negativ spiral av lottlöshet som går i arv över generationsgränserna. Genom dessa åtgärder garanteras barn och unga möjligast långt också reell jämlikhet. Regeringens mål är dessutom att utveckla Finland till världens mest miljömedvetna folk. Målet backas upp med en omfattande miljöfostran.

Ett annat genomgående tema är förverkligandet av de grundläggande mänskliga rättigheterna för barnens och de ungas del. De grundläggande mänskliga rättigheterna fastställs i internationell rätt och i lagstiftningen på nationell nivå och gäller alla. I internationell rätt ingår därtill en särskild konvention om barnens rättigheter. I den nationella lagstiftningen ingår på motsvarande sätt olika bestämmelser i syfte att trygga till exempel barnens rätt att bli hörda i frågor som gäller dem själva. Målet är att åtgärderna i det barn- och ungdomspolitiska programmet genomförs så att man ser till att rättigheterna för samtliga barn och unga som deltar i programmet och som är föremål för det uppfylls. Man kommer särskilt att uppmärksamma rättigheterna för barn och unga som tillhör olika minoriteter.

Sammanfattningsvis:

- Syftet med det barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet är att för alla barn och unga med hänsyn till deras ålder skapa fler möjligheter till utbildning och på arbetsmarknaden samt främja ett aktivt medborgarskap och social delaktighet för alla barn och unga.
- Programmet utgår från barnet och den unga som medborgare, gruppmedlem, familjemedlem och individ.
- Utgångspunkterna finns i ungdomslagens värdegrund samt i lagens natur i egenskap av s.k. befolkningslag, vilket innebär att generationspolitiken inkluderas i de målsättningar som ställs upp.

I detta utvecklingsprogram talas det automatiskt om grupper, procent och årsklasser. Man måste dock minnas att barn och unga önskar bli bemötta som individer. Det är allt vanligare att i synnerhet unga upplever att det är svårt för dem att påverka frågor som gäller dem själva. Målet för det här utvecklingsprogrammet är att barnen och de unga ska få det bra idag och ännu bättre framtiden. För att citera en deltagare i De ungas panel 2011:

Ta ungdomarna i beaktande, de utgör dagen och morgondagen, deras åsikter är viktiga för samhället.

Utvecklingsprogrammet innehåller de riksomfattande ungdomspolitiska målen samt de riktlinjer för länens och kommunernas ungdomspolitiska programarbete som hänför sig till utbildning, sysselsättning, försörjning, hälsa, ett aktivt medborgarskap och en starkare social identitet, boende, företagsamhet, värnplikt och civiltjänst samt andra aktuella frågor som gäller barn och unga.

Statsrådets förordning om ungdomsarbete och ungdomspolitik 103/2006

2 Det barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet i ett nötskal

Utvecklingsprogrammets strategiska mål och helheter

Med programmet förbättras känslan av delaktighet

Strategiskt mål 1:

Barn och unga utvecklas till aktiva medborgare som tar gemensamt ansvar.

- 1.1 Hörande av barn och unga samt deras möjlighet att delta och att påverka
- 1.2 Demokrati- global- och miljöfostran
- 1.3 Elevkårerna
- 1.4 Delaktighet i informationssamhället samt mediekompetens

Strategiskt mål 2:

Barn och unga får ta del av kultur-, idrotts- och fritidsverksamhet på lika villkor.

- 2.1 Ungdomstjänsterna i form av närservice
- 2.2 Tillgänglighet till fritidsaktiviteter
- 2.3 Barns och ungas egen verksamhet
- 2.4 Medborgarorganisationerna

Strategiskt mål 3:

De unga sysselsätts och deras sysselsättningsgrad förbättras.

- 3.1 Ungdomsverkstäder och uppsökande ungdomsarbete som en del av genomförandet av samhällsgarantin för unga
- 3.2 Effekterna av förändringstrenderna på arbetsmarknaden
- 3.3 Olika slags lärostigar och vägar till sysselsättning

Likställdheten förs framåt

Strategiskt mål 4:

Likställdheten förverkligas.

- 4.1 Rasism, diskriminering och intolerans
- 4.2 Könns- och sexuella minoriteter samt regnbågsfamiljer
- 4.3 Regional likställdhet

Strategiskt mål 5:

Flickor och pojkar har lika rättigheter och möjligheter.

- 5.1 Könsfördelningen i fråga om hobbyer
- 5.2 Utvärdering av könskonsekvenserna i verksamhet som berör barn och unga
- 5.3 Fysisk och psykisk integritet

Strategiskt mål 6:

De unga har möjlighet att bo och leva självständigt.

- 6.1 Ungas boende
- 6.2 Kontroll av den egna ekonomin

Struktureringen av vardagen uppföljs och övervakas

Samarbetet stärks

Strategiskt mål 7:

Alla barn och unga har oavsett sina utgångspunkter möjlighet att få en högklassig utbildning.

- 7.1 Den socioekonomiska bakgrundens inverkan på deltagande i utbildning
- 7.2Handledning av unga som avslutar den grundläggande utbildningen
- 7.3 Studiestödssystemet

Strategiskt mål 8:

Barns och ungdomars välmående och hälsa upprätthålls genom förebyggande åtgärder.

- 8.1 Hälsosamma levnadsvanor
- 8.2 Elevvården och vården av studerande
- 8.3 Mobbning
- 8.4 Stöd för föräldraskapet
- 8.5 Berusningsmedel och mental hälsa

Strategiskt mål 9:

Frågor som gäller barn, unga och familjer sköts kompetent och genom gott samarbete.

- 9.1 Samordning av barn-, ungdoms- och familjefrågor
- 9.2 Kompetensen hos personer som arbetar med barn och unga

3 Strategiska mål för och genomförande av programmet

I utvecklingsprogrammet finns vid varje underrubrik en tabell som beskriver de olika ministeriernas roller i fråga om resursstyrning (RS), informationsstyrning (IS) och författningsstyrning (FS).

Med resursstyrning avses exempelvis finansiering eller beviljande av understöd. *Med informationsstyrning* avses exempelvis spridning av god praxis. *Författningsstyrning* innebär exempelvis förnyelse av lagar.

Först presenteras som sammandrag ministeriernas roller i riktandet av åtgärderna (resursstyrning, informationsstyrning och författningsstyrning, tabell 1) och därefter ett sammandrag av åtgärdernas fördelning enligt ålder och kön (tabell 2). Obs! För att underlätta läsningen finns en detaljerad beskrivning av åtgärdernas fördelning enligt objekt och ministerier i slutet av dokumentet (bilaga 1 och 2).

Tabell 1. Ministeriernas roller i riktandet av åtgärderna: Sammandrag av alla åtgärder

	RS	IS	FS
SRK		1	
UM	3	4	
JM		8	2
IM	1	6	
FSM		10	
FM		3	
UKM	24	27	3
JSM	3	6	
KM	1	4	
ANM	4	8	
SHM	15	23	2
MM	3	7	

SRK	Statsrådets kansli
UM	Utrikesministeriet
JM	Justitieministeriet
IM	Inrikesministeriet
FSM	Försvarsministeriet
FM	Finansministeriet
UKM	Undervisnings- och kulturministeriet
JSM	Jord- och skogsbruksministeriet
KM	Kommunikationsministeriet
ANM	Arbets- och näringsministeriet
SHM	Social- och hälsovårdsministeriet
MM	Miljöministeriet

Tabell 2. Åtgärdsförslagets fördelning enligt ålder och kön
Sammandrag

	0 - 6 år	7 - 12 år	13 - 17 år	18 - 24 år	25 - 29 år
Flickor/ Kvinnor	9	15	22	20	12
Pojkar/ Män	8	14	24	20	15
Special- grupper	—	—	—	—	—

I tabellerna här invid sammanfattas hur insatserna riktas. Frekvenstabellerna domineras av åldersgrupperna 13-17 år och 18-24 år, liksom de ministerier som oftast förekommer är UKM och SHM. Resultatet är inte särdeles överraskande, eftersom programmet utgår från ungdomslagen.

Symboler i det barn- och ungdomspolitiska programmet:

Kommuner har en viktig roll då programmet genomförs i kommunerna

Kommuner

Organisationer Medborgarsamhället, organisationer och föreningar har en viktig funktion då programmet genomförs

Organisationer

Ungdomarnas fria kommentarer från De Ungas Panel 2011-undersökningen⁴ är markerade med *kursiverad text i röda lådor*.

3.1 Strategiskt mål 1

Barn och unga utvecklas till aktiva medborgare som tar gemensamt ansvar

Ett aktivt medborgarskap och världsmedborgarskap förstås allmänt taget både i termer av samhälleligt engagemang och medborgaraktivism såsom att vara en ansvarsfull konsument, att utveckla sig själv och att försvara mänskliga rättigheter och likställdhet samt ta ansvar för miljön. Barn och unga växer in i samhörighet och ansvarstagande utgående från individuella beslut och sin egen vardag. Härifrån utvidgas och omformas känslan av delaktighet och ansvarstagande inom olika sociala nätverk. Att växa in i ett globalt ansvarstagande är en process, där man lär sig respekt för olikhet och mångfald i en allt mer globaliserad värld.

Barn och unga deltar aktivt i föreningar, elevkårer och ungdomsfullmäktige, om det finns vuxna som uppmuntrar dem att delta och att påverka samt ger dem ett seriöst bemötande och tar deras förslag på allvar.

Det har blivit allt vanligare att uttrycka sin åsikt och att påverka med okonventionella metoder. Detta kan ske via verksamhetsgrupper, sociala medier, ta sig konstnärliga uttryck eller manifesteras genom valet av livsstil. Det är viktigt att utveckla verksamhetsformer som stärker de ungas resurser och talanger samt deras metoder och motivation att påverka lokala, nationella och globala frågor.

Enligt en utvärdering av basservicen 2010⁵ finns det ett ungdomsfullmäktige eller motsvarande i 70 procent av Finlands kommuner. I samma utvärdering fick också de unga delta i bedömningen. Enligt de ungas respons är grundandet av sådana forum inte nog för att garantera reella påverkningsmöjligheter; dessa uppstår först i dialog

4 De Ungas Panel 2011 är en undersökning som genomfördes av UKM och Allians rf. och som utredde ungdomars tankar om frågor som är viktiga för dem. Undersökningen genomfördes till stöd för samhälleliga beslut och gjordes på webben våren 2011. se http://www.minedu.fi/OPM/Nuorisoluonnet/nuorisopolitiikka/Kehittamishjelma_2012-2015/Liitteet/Nuorten_Paneeli_2011_loppuraportti.pdf

5 Närings-, trafik- och miljöcentralernas Utvärdering av basservicen inom ungdomsväsendet 2010 - De ungas deltagande och hörande av dem i kommunerna

mellan ungdomsfullmäktige och kommunala beslutsfattare.

Barn och unga tillbringar en stor del av tiden på daghem, i skolan eller vid en läroanstalt. Därför bör skolor och läroanstalter vara gemenskaper där elever eller studerande, en mångprofessionell personal och föräldrar är i dialog med varandra och med närsamhället. Verksamhetskulturen inom skolor och läroanstalter måste förändras – det behövs nya handlingsmodeller och undervisningsmetoder. En kvalitativt högststående elev- eller studerandekår ökar samhörigheten inom skolan eller läroanstalten, samtidigt som eleverna eller de studerande får lära sig hur man går till väga för att påverka beslut. Också ungdomsarbete som bedrivs i skolan (integrerat ungdomsarbete) bidrar till en ny verksamhetskultur och den allmänna trivseln.

På det individuella planet är en mångsidig läskunnighet helt nödvändig för att i full uträckning kunna delta i samhället. Läs- och skrivkunnighet är verktyg för inläring och inhämtande av kunskap samt för att kunna uttrycka sig själv och ta del av kulturell verksamhet. För att de unga verkligen ska kunna ta del av informationssamhället är det viktigt att stärka alla barns och ungas läskunnighet, men alldeles särskilt viktigt är det när det gäller barn och unga som tillhör en språklig eller kulturell minoritet samt dem som av olika anledningar är i behov av särskilt stöd. I en mångsidig läskunnighet ingår också medie- och informationsteknisk läskunnighet. Barn och unga bör, med hänsyn till sin ålder, kunna bedöma innebörden av de texter de läser. Med undantag för småbarnsåldern är det sällan bristande språkliga färdigheter identifieras. Det är bra om dagens ungdomar får bekanta sig med programmering med öppna källkoder och operativsystem, eftersom alla har möjlighet att via dem delta i informationssamhället på lika villkor.

Åtgärd 1.1 Hörande av barn och unga samt deras möjligheter att delta och att påverka

Tabell 3. Åtgärdsförslagets fördelning enligt ålder och kön

	0-6 år	7-12 år	13-17 år	18-24 år	25-29 år
Flickor/ Kvinnor	x	x	x		
Pojkar/ Män	x	x	x		

Genomförande på riksnivå

Hörandet av barn och unga samt former för att förbättra deras möjligheter att delta och att påverka utvecklas i samråd med barnen och de unga. De ungas deltagande i samhälleligt och miljöpolitiskt beslutsfattande utökas och aktiveras. (UKM, SHM, JM, MM).

Bedömningen av vilka konsekvenser besluten har för barn utökas inom. Kompetens för barnkonsekvensbedömningen stöds av Institutet för Hälsa och välfärd.(SHM)

Varje ministerium ansvarar för styrningen av sitt förvaltningsområde såväl ifråga om att involvera unga i olika utvärderingar som i fråga om barnkonsekvensbedömning.

Barnvänlig information om både barnens rättigheter och om deras möjligheter att delta utökas. Härvid beaktas behoven för minoritetsspråkens del. Förslagen i den nationella kommunikationsstrategin om barnens rättigheter utnyttjas.⁶

Informations- och rådgivande service för unga stöds.(UKM)

Organisationer som främjar ett aktivt medborgarskap hos barn och unga stöds.

⁶ http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut/2010/Lapsen_oikeuksien_kansallinen_viestintastrategia.html

Tabell 4. Ministeriernas roller i riktandet av åtgärderna

RS	IS	FS	SO
SRK		x	
UM		x	
JM		x	
IM		x	
FSM		x	
FM		x	
UKM	x	x	
JSM	x	x	
KM		x	
ANM	x	x	
SHM	x	x	
MM		x	

Riktlinjer för verksamheten och arbetet på regional och lokal nivå

Man stöder barns och ungas former för att delta i vardaglig verksamhet i dagvården, skolor och läroanstalter.

Delaktighet som en del av skolvardagen stöds, till exempel genom att utnyttja metoder som är i bruk inom ungdomsarbete, äventyrspedagogik och överhuvudtaget utnyttja den vuxenresurs som inte deltar i bedömningen av elevernas betyg.

Antalet ungdomsfullmäktige och motsvarande påverkningssgrupper utökas och deras påverkningssmöjligheter förbättras. Målet är att det i varje kommun ska finnas ett fungerande ungdomsfullmäktige eller en motsvarande påverkningssgrupp. Barns och ungas medverkan i utvärderingen och utvecklingen av den kommunala servicen samt barnkonsekvensbedömningen i beslutsfattandet utökas.

Se till att ungdomarna vet hur de kan påverka, och få dem att lita på att de kan göra det.

De ungas Panel 2011

Åtgärd 1.2 Demokrati-, global och miljöfostran

Tabell 5. Åtgärdsförslagets fördelning enligt ålder och kön

	0-6 år	7-12 år	13-17 år	18-24 år	25-29 år
Flickor/ Naiset		x	x		
Pojat / Miehet		x	x		

Genomförande på riksnivå

Det tas fram lämpliga metoder för demokratifostran för skolor och läroanstalter med utgångspunkt i utredningen om hur demokratifostran förverkligas. Olika metoder och verktyg för att genomföra demokratifostran särskilt i yrkesskolorna på andra stadiet ska tas fram och ges spridning. Sådana metoder har utvecklats inom ramen för olika projekt och medborgarorganisationer. Verktygens lättanvändbarhet och kännedomen om dem främjas.

Elever och studerande involveras i utvecklingen av all utbildning (UKM).

Beslut om de allmänna riksomfattande målen för den grundläggande utbildningen och timfördelningen mellan de olika läroämnena och ämnesgrupperna samt elevhandledningen fattas våren 2012. Genom reformen stärks ställningen för undervisningen i konst- och färdighetsämnen, idrott och gymnastik, social och etisk fostran samt miljöfostran liksom samarbetet mellan de olika läroämnena.

UKM och UBS går tillsammans med olika organisationer in för att ta fram tydligare verksamhetsformer för hur medborgarorganisationer och andra samhällsrörelser ska ges möjligheter att presentera sin verksamhet i skolorna, läroanstalter och på biblioteken.

Praxis för demokratifostran utvecklas så att den lämpar sig för ungdomsarbete och ungdomsverkstäder.

Organisationer som ger miljöfostran stöds (MM), liksom natur- och miljöskolor, ungdomsorganisationer och nätverkande mellan olika aktörer (UKM). Organisationers utvecklings- och bistandsprojekt stöds (UM), liksom regionala

utvecklingsprojekt som främjar miljöfostran och -upplysning (MM).

Ungdomscentralerna stöds i egenskap av utvecklingscentra för ungdomsarbete, och ungdomscentralerna får bl.a. ha i uppgift att utveckla äventyrs- och upplevelsepedagogik som en form av ungdomsarbete.

Det anvisas anslag för projekt som främjar samarbetet mellan medborgarorganisationerna och skolorna, i syfte att fostra eleverna till ett aktivt medborgarskap och världsmedborgarskap samt att förstå vikten av ansvar och mångfald.

Tabell 6. Ministeriernas roller i riktandet av åtgärderna

RS	IS	FS	SO
SRK			
UM	x	x	
JM		x	
IM			
FSM			
FM			
UKM	x	x	
JSM	x	x	
KM			
ANM			
SHM			
MM	x	x	

Riktlinjer för verksamheten och arbetet på regional och lokal nivå

Inom undervisningen utökas innehåll och verksamhetsformer som stöder deltagande, påverkningsmöjligheter och utvecklandet av elevernas och de studerandes politiska och samhällsliga läskunnighet.

I skolor, läroanstalter, ungdomsverksamhet och ungdomsverkstäder genomförs demokrati-, global- och miljöfostran.

Elever och studerande uppmuntras att delta i utvecklingen av all utbildning.

Åtgärd 1.3 Elevkårerna

Tabell 7. Åtgärdsförslagets fördelning enligt ålder och kön.

	0-6 år	7-12 år	13-17 år	18-24 år	25-29 år
Flickor/ Kvinnor		x	x		
Pojkar/ Män		x	x		

Genomförande på riksnivå

År 2014 etableras elevkårer vid samtliga grundskolor genom en ändring av lagen om den grundläggande utbildningen. Skolor och läroanstalter stöds i anordnandet och samordningen av elevkårsverksamheten genom att man delar med sig av god praxis och genom att stödja organisationer som stöder elevkårernas arbete. Projekt som syftar till att utveckla elev- och studerandekårernas verksamhet stöds.

Justitieministeriet och UKM deltar i utvecklandet av innehållet i studerandekårsverksamheten med hjälp av en informations- och resursstyrning där man särskilt lyfter fram att barn och unga som tillhör olika språkliga och kulturella minoriteter samt barn och unga med sensoriska funktionshinder ska ges möjlighet att delta i verksamheten.

Tabell 8. Ministeriernas roller i riktandet av åtgärderna

RS	IS	FS	SO
SRK			
UM			
JM		x	
IM			
FSM			
FM			
UKM	x	x	x
JSM			
KM			
ANM			
SHM			
MM			

Riktlinjer för verksamheten och arbetet på regional och lokal nivå

Skolornas och läroanstalternas elev- och studerandekårsverksamhet etableras och med hjälp av den utökas delaktigheten och ett aktivt medborgarskap hos barn och unga. Påverkningsmöjligheterna för studerandena vid gymnasier och yrkeshögskolor stärks.

Kommuner

Organisationer

Jag har varit aktivt med i elevkåren, och sett en hur viktig del av skolans vardag den kan vara. Så därför svarar jag kanske lite tråkigt att jag skulle stärka elevkårernas ställning väldigt mycket.

De ungas Panel 2011

Åtgärd 1.4 Delaktighet i informationssamhället och mediekompetens

Tabell 9. Åtgärdsförslagets fördelning enligt ålder och kön

	0-6 år	7-12 år	13-17 år	18-24 år	25-29 år
Flickor/ Kvinnor	x	x	x		
Pojkar/ Män	x	x	x		

Genomförande på riksnivå

Varje barn och ung person garanteras grundläggande förutsättningar för att verka i informationssamhället.

Utnyttjandet av informations- och kommunikationsteknologi i utbildningen förbättras och lärarnas och de studerandes mediekompetens utvecklas.

Kommunerna anvisar anslag för ungdomsarbete för att stödja grundandet av och mediecenter för unga och utrustningen av dem samt olika projekt i anslutning till mediefostran.

Olika organisationers verksamhet i medier på webben och webbaserat ungdomsarbete stöds också i fortsättningen.

Utvecklandet av trygga webbaserade miljöer för barn och unga stöds, liksom andra webbapplikationer med vars hjälp man stöder barnens och de ungas utveckling, hobbyer och påverkningsmöjligheter. (UKM, SHM, KM)

Utnyttjandet av informations- och kommunikationsteknologi i undervisningen och utbildningen stärks.

UKM genomför ett utvecklingsprogram för att förbättra en mångsidig läs- och skrivkunnsighet hos de unga.

Tabell 10. Ministeriernas roller i riktandet av åtgärderna

	RS	IS	FS
SRK			
UM			
JM			
IM			
FSM			
FM			
UKM	x	x	
JSM			
KM	x	x	
ANM			
SHM	x	x	
MM			

Riktlinjer för verksamhet och arbete på regional och lokal nivå

Det landsomfattande biblioteksväsendet utnyttjas för att ge alla möjligheter att på lika villkor såväl utöka sin läskunnighet som garantera alla tillgång till informationssamhället.

Utnyttjandet av informations- och kommunikationsteknik stärks inom undervisning och utbildning.

I undervisningen beaktas Utbildningsstyrelsens plan för att stödja deltagande i mediefostran.

Våga ta kontakt med ungdomar och fråga dem vad de tycker! De som är unga vågar inte alltid kontakta beslutsfattarna, som de sätter stort värde på. Mer kontakter åt båda hållen!

De ungas Panel 2011

3.2 Strategiskt mål 2

Barn och unga får ta del av kultur- och idrotts och fritidsverksamhet på lika villkor.

Att barn och unga deltar i hobbyer som väcker deras intresse stärker i bästa fall deras självförtroende och jag-utveckling, utökar deras interaktionsfärdigheter och allmänna välmående.

Ungdomsarbetet fokuserar alltså på förebyggande arbete, där målgruppen består av samtliga ”unga” enligt ungdomslagen, dvs. var och en, från nyfödda till 29 års ålder. Ofta är målet barnet/den unga i egenskap av subjekt. Det är frågan om medborgare som har rätt att delta, påverka och få stöd i sin utveckling. I detta slags förebyggande ungdomsarbete ingår i allmänhet bl.a. föreningsverksamhet, ungdomarnas egna föreningar, församlingarnas ungdomsarbete, hobbyer, det kommunala ungdomsarbetet, kulturellt ungdomsarbete och det ungdomsarbete som bedrivs i skolorna.

Även undersökningar visar att barn och unga som deltar i kulturella aktiviteter och idrottar samt har ett naturintresse mår bättre. Barn och unga bör ges möjlighet att utveckla en stark egen kulturell kompetens. Därmed avses den individuella förmågan att ta till sig, använda sig av och förändra kulturen. Att skapa konst ger barn och unga mod att uttrycka sig själva och stärker deras identitet.

För att det ska handla om reell likställdhet i fråga om kultur- idrotts- och fritidstjänster och möjligheterna att ägna sig åt fritidsintressen måste servicen vara tillgänglig för alla. Tillgänglighet kräver bl.a. riktad kommunikation, en prissättning som medger deltagande samt handikappvänliga fritidslokaler.

Verksamheten ska väcka barnens och de ungas intresse. Barn och unga ska med beaktande av sin ålder kunna färdas till sina hobbyer. Dessutom ska tjänsten eller hobbyn upplevas såväl socialt som kulturellt lämplig. Detta är särskilt viktigt för barn och unga, eftersom behoven hos växande barn och unga som är stadda i utveckling kan förändras mycket fort.

I de flesta undersökningar som gäller unga konstateras det att de unga sätter stort värde på den tid de tillbringar med vänner och familjen. Direktkontakt ansikte mot ansikte med vännerna verkar också i allmänhet bidra till större tillfredsställelse med livet.⁷

Förenings- och frivillig verksamhet är en stark resurs i vårt land: enligt internationella jämförelser deltar finländarna flitigt i frivillig verksamhet på fritiden. Under de senaste åren har det funnits tecken på att de ungas engagemang i den traditionella föreningsverksamheten sjunkit, i synnerhet för dem som inte fyllt 15 år. Av samtliga 10-29-åringar uppger ca 45 procent att de tillhör en förening.⁸

Å andra sidan har ungdomarna själva också arrangerat stora kultur- och dataspelsevenemang. Även om de ungas egna initiativ ständigt ökar, har föreningslivet fortfarande en viktig fostrande funktion.

Åtgärd 2.1. Unga erbjuds närservice

Tabell 11. Åtgärdsförslagets fördelning enligt ålder och kön

	0-6 år	7-12 år	13-17 år	18-24 år	25-29 år
Flickor/ Kvinnor			x		
Pojkar/ Män			x		

Genomförande på riksnivå

UKM stöder utvecklingen av metoder för att bedriva ungdomsarbete i offentliga lokaler, som t.ex. köpcentra.

UKM stöder anläggandet av ungdoms- och fritidslokaler. Ett kriterium för att få stöd är att tillgängligheten garanteras och att man beaktar olika användargrupper i anläggningsskedet. Ett villkor för beviljande av bidrag för anläggande och investeringar i ungdoms- och fritidslokaler är att de unga involveras i planeringsskedet.

⁷ Ungdomsbarometrarna, Aika vapaalla - Nuorten vapaa-aikatutkimus 2009. Nuorisotutkimusverkosto

⁸ Aika vapaalla - Nuorten vapaa-aikatutkimus 2009

⁹ Service i enlighet med 7 § 2 mom. i ungdomslagen

Tabell 12. Ministeriernas roller i riktandet av åtgärderna

	Rs	IS	FS
SRK			
UM			
JM			
IM			
FSM			
FM			
UKM	x	x	
JSM			
KM			
ANM			
SHM			
MM			

Riktlinjer för verksamheten och arbetet på regional och lokal nivå

När den kommunala ungdomsservicen som ungdomslagen⁹ förutsätter genomförs eftersträvas jämställdhet mellan könen, iakttagande av språklagen och de ungas möjlighet att även ta sig till den service som erbjuds med kollektivtrafik.

I förverkligandet av service för unga fäster man särskild uppmärksamhet vid minoriteternas möjligheter att delta i och att påverka verksamheten.

Kommuner

Åtgärd 2.2. Tillgång till fritidsverksamhet

Tabell 13. Åtgärdsförslagets fördelning enligt ålder och kön

	0-6 år	7-12 år	13-17 år	18-24 år	25-29 år
Flickor/ Kvinnor		x	x	x	
Pojkar/ Män		x	x	x	

Genomförande på riksnivå

Genom att stödja ungdoms- och idrottsföreningars verksamhet samt barn- och ungdomskulturen kan man erbjuda fritidsverksamhet för befolkningsgrupper som stöter på särskilda sociala, ekonomiska och kulturella hinder. (UKM).

UKM stärker via sin statsunderstödspolitik verksamhetsförutsättningarna för föreningar som har invandrar- och integrerande verksamhet.

I den integrerade verksamheten för invandrare utnyttjas den värdepluralism som kännetecknar den finländska idrottskulturen och principen om ömsesidig respekt.

Särskilt ska man främja hinderlöshet och tillgänglighet till ungdoms- och fritidslokaler samt daghem, skolor och läroanstalter.

Barns och ungas kulturella kompetens tillgodoses bl.a. genom att öka konst- och museipedagogiken, stärka undervisningen i konst- och färdighetsämnen genom en reform av timfördelningen inom den grundläggande utbildningen samt främja tillgängligheten för den grundläggande konstundervisningen och dess mångsidighet.

UKM fortsätter stödja utvecklingen av nätverket Den Förtrollade Lampan, och från och med 2014 spridningen av de metoder och kompetensen inom konstpedagogik som tagits fram inom nätverket. För 2013–2017 utarbetas ett barnpolitiskt program, med vars hjälp man främjar alla barns möjligheter att delta i kulturell verksamhet på lika villkor.

Med hjälp av utvecklingsprogrammet för idrott för barn och unga 2012–2015 genomsyras småbarnspedagogiken och skolans verksamhetskultur av idrott, tillgängligheten till idrottsutövande breddas och alla barn ges lika möjligheter att delta i fritidsaktiviteter. Därtill prioriterar programmet minskade socioekonomiska klyftor i fritidssysselsättningarna.

Tabell 14. Ministeriernas roller i riktandet av åtgärderna

	RS	IS	FS
SRK			
UM	x		
JM			
IM			
FSM			
FM			
UKM	x	x	
JSM			
KM			
ANM			
SHM	x	x	
MM		x	

Riktlinjer för verksamheten och arbetet på regional och lokal nivå

I och med att det kommunala ungdomsarbetet skapar nätverk där ungdomsarbetet och -verksamheten inom skolor och läroanstalter, bibliotek och föreningar samt församlingar inkluderas, blir det möjligt att på lokal nivå skapa heltäckande fritidssysselsättningar för barn och unga i olika livssituationer.

Skolornas klubbverksamhet samt deras morgon- och eftermiddagsverksamhet ger eleverna möjlighet att ägna sig åt sin hobby i anslutning till skoldagen.

Kommuner

Organisationer

Jag skulle vilja ha mer ansvar inom klubben och kunna påverka verksamheten. Dessutom skulle jag vilja göra något åt stillasittandet bland barn och unga och deras välmående, t.ex. organisera en idrottsklubb för lågstadieleverna på min hemort och annan slags verksamhet för högstadieleverna och för dem som studerar på andra stadiet.

De ungas Panel 2011

Åtgärd 2.3 Verksamhet för barn och unga

Tabell 15. Åtgärdsförslagets fördelning enligt ålder och kön

	0-6 år	7-12 år	13-17 år	18-24 år	25-29 år
Flickor/ Kvinnor		x	x		
Pojkar/ Män		x	x		

Genomförande på riksnivå

UKM utvecklar tillsammans med övriga aktörer verksamheter som ökar förståelsen för barn och unga som vistas i och är verksamma på offentliga platser.

UKM ska stödja anläggningen av idrottsplatser i näromgivningen.

De ungas möjligheter att ta del av konstskapande på egna villkor ska främjas. Anpassat bruk av konst och kultur för att stärka de ungas sociala identitet och förebygga utslagning stärks.

De ungas egna initiativ för att organisera sig på webben stöds. Webbens möjligheter att främja de ungas aktiviteter utnyttjas.

Olika ministerier och aktörer utökar informationen till barn och unga om hur de kan förverkliga sin egen eller frivillig verksamhet och ett aktivt medborgarskap, bl.a. genom att utnyttja offentliga lokaler.

Tabell 16. Ministeriernas roller i riktandet av åtgärderna

	RS	IS	FS
SRK			
UM		x	
JM			
IM			
FSM			
FM			
UKM	x	x	
JSM		x	
KM			
ANM			
SHM		x	
MM		x	

Riktlinjer för verksamheten och arbetet på regional och lokal nivå

Aktiviteter som sker på de ungas eget initiativ stöds med hjälp av ungdomslokaler och så att de unga i allt högre grad deltar i planeringen, genomförandet och utvärderingen av verksamheten.

Samarbetet mellan ägare på lokal nivå (kommuner, föreningar, företag) stärks så att lokalerna utnyttjas för barns och ungas fritidssysselsättningar.

Kommuner

Organisationer

Jag skulle ordna platser för konst på olika håll ute runtom i stan: både för graffiti och mer traditionella målningar. Då skulle stadsborna få något vackert att titta på, och unga aktivister och konstnärsfrön skulle få en kanal för att uttrycka sina åsikter och sin konst offentligt på laglig väg.

De ungas Panel 2011

Åtgärd 2.4 Medborgarorganisationer

Tabell 17. Åtgärdsförslagets fördelning enligt ålder och kön

	0-6 år	7-12 år	13-17 år	18-24 år	25-29 år
Flickor/ Kvinnor	x	x	x	x	x
Pojkar/ Män	x	x	x	x	x

Genomförande på riksnivå

Barn- och ungdomskulturens ställning och verksamhetsförutsättningar stärks. UKM stöder den verksamhet som bedrivs av kultur-, idrotts- och ungdomsföreningar och ungdomsarbetet samt barns och ungas fritidssysselsättning med statsunderstöd samt via riksomfattande utvecklings- och servicecentralerna för ungdomsarbete

SHM stöder och styr organisationer och föreningar att rikta in sin verksamhet så att den särskilt ska stödja de individer som är mest utsatta.

UM stöder fostran till internationellt ansvar.

Offentliga byggnader ska öppnas för medborgarverksamhet. Särskilt ska man fokusera på bostadsområden med sociala problem och verksamheten där på lokal nivå.

Finland främjar och strävar att tydliggöra icke-vinstbringande allmännyttiga samfunds ställning inom EU-samarbetet.

Finland följer upp innebörden i den reform av omsättningsskatten som bereds vid EU-kommissionen och för medborgarorganisationernas verksamhetsförutsättningar, och samarbetet inom idrotts- och ungdomsväsendet intensifieras vid tidpunkten för utvärderingen av den fortsatta behandlingen av en eventuell reform.

Föreningarna uppmärksammas på hur olika utgångsläge ungdomar har för att kandidera och att väljas till beslutsfattare inom föreningen. Via bidragspolitiken stöds föreningarna att nå målsättningen.

Aktörerna inom tredje sektorn uppmuntras att utveckla välfärdstjänster.

Det skapas öppnare möjligheter för medborgarorganisationerna att presentera sin verksamhet i skolor och läroanstalter.

Tabell 18. Ministeriernas roller i riktandet av åtgärderna

	RS	IS	FS
SRK			
UM	x	x	
JM			
IM			
FSM			
FM			
UKM	x	x	
JSM	x	x	
KM			
ANM			
SHM	x	x	
MM			

Riktlinjer för verksamheten och arbetet på regional och lokal nivå

Skolornas samarbete med såväl kultur- idrotts- som ungdomsväsendet och aktörer på detta fält utökas.

Offentliga lokaler öppnas för medborgarverksamhet.

Föreningsverksamhet är ett sätt att uttrycka sig och att bygga upp något större. Det känns otroligt bra att ha ett förtroendeuppdrag, och det inger självförtroende.

De ungas Panel 2011

3.3. Strategiskt mål 3

De unga sysselsätts och deras sysselsättningsgrad förbättras

Inemot 60 000 unga stod utanför arbetsmarknaden och saknade studieplats år 2008. Utanförskap och arbetslöshet överförs åtminstone delvis från en generation till nästa. Risken för att marginaliseras är flerfaldig för invandrare och personer med invandrarbakgrund jämfört med andra unga. För unga som enbart har utbildning på grundstadiet är det vanligare att sakna både arbete och studieplats än vara arbetslös. Av dem som saknar studieplats och arbete och som vid 25 års ålder efter grundstadiet varken har examen eller studier på hälft, kommer 90 procent sannolikt aldrig att studera vidare.¹⁰

Med hjälp av variationerna i de ungas sysselsättningsgrad ger en bild av hur lätt eller svårt det är att ta sig in på arbetsmarknaden. De ungas arbetslöshetsgrad ger den bästa bilden av hur svårt sysselsättningsläget är för de unga som redan är ute på arbetsmarknaden.

Variationerna i ungdomsarbetslösheten följer de ekonomiska konjunkturerna i högre grad än för den övriga befolkningens del. De negativa följderna av arbetslöshet anses drabba unga särskilt hårt.¹¹ För

10 Nuoret työmarkkinoiden ja opiskelun ulkopuolella. ANM publikationer 12/2011

11 Muistio nuorten työelämäasenteista ja -arvoista sekä toimenpiteistä nuorten työllisyyden edistämiseksi. 2009. Delegationen för ungdomsärenden, publikation 42, Ungdomsforskningsnätverkets publikation 100

de ungas del har man observerat att en period av arbetslöshet som varar längre än tre månader ökar risken för långtidsarbetslöshet och utslagning från arbetslivet.

De problem som sammanhänger med arbets- och funktionsförmågan utgör ett betydande hinder för att hitta arbete. Beträffande de arbetslösas möjligheter till rehabilitering motsvarar styrningen och resurserna inte heller behovet. Möjligheten att delta i arbetslivet måste beaktas också när det gäller de ungdomar som inte har reella möjligheter att hitta arbete på den fria arbetsmarknaden.

Som ett led i samhällsgarantin för unga förbättras de ungas möjligheter att få arbete och deras sysselsättningsgrad. För de ungas del är det av största vikt att de inte utnyttjas som gratis eller underbetald arbetskraft. Samhällsgarantin ska ses som ett positivt alternativ och en möjlighet, vilket innebär att den unga personen också måste ha möjlighet att av personliga skäl tacka nej till den utbildningspraktikant- eller arbetsplats som erbjuds.

Det finns alldeles för få ungdomsverkstäder, fastän det talas mycket om sysselsättning för ungdomar. Det borde skaffas fram mer arbete på alla områden, och dessutom fler arbetstillfällen.

De ungas Panel 2011

Åtgärd 3.1 Ungdomsverkstäder och uppsökande ungdomsarbete som en del av genomförandet av samhällsgarantin.

Tabell 19. Åtgärdsförslagets fördelning enligt ålder och kön

	0-6 år	7-12 år	13-17 år	18-24 år	25-29 år
Flickor/ Kvinnor				x	
Pojkar/ Män			x	x	x

Genomförande på riksnivå

Regeringen inför en samhällsgaranti från och med ingången av 2013, så att varje ung person som inte har fyllt 25 år och varje nyutexaminerad person som inte har fyllt 30 år erbjuds en arbetspraktikant- studie- ungdomsarbetsverkstads- eller rehabiliteringsplats senast tre månader efter det att han eller hon blivit arbetslös. Införandet av samhällsgarantin förutsätter en likriktning av åtgärderna på flera olika förvaltningsområden. Årendet bereds i en arbetsgrupp som leds av närings- och arbetsministeriet.

De unga, deras föräldrar och de som arbetar med unga får bekanta sig med modellerna för samhällsgarantin.

Samhällsgarantin genomförs i samråd med de unga, och på ett sådant sätt att möjligheterna att ta del av den särskilt lyfts fram bland sådana ungdomar som deltar på okonventionella sätt.

Det anslås resurser för verkstäder för unga och för uppsökande ungdomsarbete samt för att utvidga respektive verksamhet.

Kommunerna styrs via olika ministerier att i enlighet med ungdomslagen genomföra ett mångförgrenat samarbete inom service som riktar sig till unga, i syfte att förbättra den interna samverkan mellan och genomslagskraften för dessa tjänster.

SHM tillsätter en arbetsgrupp med företrädare för olika förvaltningsområden (såsom ANM, UKM), arbetsmarknadsorganisationerna och olika intressegrupper i syfte utreda behovet av reformer av socialvårdslagen, lagen om specialomsorger om utvecklingsstörda samt lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte med avseende på helheten gällande stödjande av deltagande i arbetslivet såväl med tanke på lagstiftningen som utvecklandet av verksamhetens innehåll.

Man försäkras sig om att de studerande vid läroanstalterna på utbildningsområdet för ungdoms- och sociala frågor bekantar sig såväl med det uppsökande ungdomsarbetet som med verkstäderna för unga.

Tabell 20. Ministeriernas roller i riktandet av åtgärderna

	RS	IS	FS
SRK			
UM			
JM			
IM			
FSM		x	
FM			
UKM	x	x	
JSM			
KM			
ANM	x	x	
SHM	x	x	x
MM			

Riktlinjer för verksamheten och arbetet på regional och lokal nivå

Det anslås resurser för och tas fram ett sektorsövergripande serviceutbud med låg tröskel för unga.

Kommuner

Och så sku ja såklart oxå vilja kunna påverka tillgången till arbete för unga, för att int behöva tänka på den saken.

De ungas Panel 2011

Åtgärd 3.2 Konsekvenserna av förändringstrenderna på arbetsmarknaden

Tabell 21. Åtgärdsförslagets fördelning enligt ålder och kön

	0-6 år	7-12 år	13-17 år	18-24 år	25-29 år
Flickor/ Kvinnor			x	x	x
Pojkar/ Män			x	x	x

Genomförande på riksnivå

ANM och SHM inleder gemensamt ett sektorsövergripande utrednings- och utvecklingsprojekt om följderna av förändringstrenderna på arbetsmarknaden. Inom ramen för projektet utreds de rådande förändringstrenderna och strukturomvandlingarna på arbetsmarknaden och inom företagen och man utvärderar deras effekter på olika arbetssätt, utnyttjandet av arbetskraften samt arbetstidsfrågor.

ANM och SHM svarar för ledningen av projektet, som särskilt ska betrakta unga arbetstagare och studerande. UKM deltar i projektet ur olika perspektiv, såsom prognostisering av kompetensbehoven på lång sikt, jämlikheten mellan generationerna samt främjande av social hållbarhet och rörlighet.

Tabell 22. Ministeriernas roller i riktandet av åtgärderna

	RS	IS	FS
SRK			
UM			
JM			
IM			
FSM			
FM			
UKM		x	
JSM			
KM			
ANM		x	
SHM		x	
MM			

Det är bra att man lyssnar på dem som är unga. Men de kan nog också ha åsikter i större frågor än dem som direkt berör deras närmaste omgivning. Så kom ihåg att lyssna på ungdomarna också i fortsättningen, i synnerhet i frågor som de har den bästa kännedomen om (som arbetsläget för unga, utbildning, hälsovård...)

De ungas Panel 2011

Åtgärd 3.3 Olika vägar till inläring och sysselsättning

Tabell 23. Åtgärdsförslagets fördelning enligt ålder och kön

	0-6 år	7-12 år	13-17 år	18-24 år	25-29 år
Flickor/ Kvinnor				x	
Pojkar/ Män				x	x

Genomförande på riksnivå

UKM främjar utbildning inte bara via lagstiftning, styrning och finansiering utan också genom att identifiera och erkänna kunnande som erhållits utanför utbildningssystemet inom all slags utbildning. Fastställandet av kompetensgrunderna ska främjas.

Möjligheterna att bygga upp flexibla studievägar och för att avlägga delar av examina ska förbättras. Möjligheterna att ta i bruk läroavtal som berättigar till studiestöd ska förbättras.

Utbildade ungdomars entreprenörskap ska främjas med hjälp av företagskläckande och företagsförsnabbbarverksamhet. Ungas och studerandes egna företagargemenskaper ska inkluderas i utbildningen och i planeringen och utvecklingen av deras entreprenörskap.

Nya välfungerande lösningar och verksamhetsmodeller på lokal nivå ska också tas i gemensamt bruk på riksnivå.

Tabell 24. Ministeriernas roller i riktandet av åtgärderna

	RS	IS	FS
SRK			
UM			
JM			
IM			
FSM			
FM			
UKM	x	x	x
JSM			
KM			
ANM	x	x	
SHM		x	
MM			

Riktlinjer för verksamheten och arbetet på regional och lokal nivå

Samarbetet mellan ungdomsverkstäderna och det uppsökande ungdomsarbetet främjas i utvecklingen av tjänster med låg tröskel. Inom det uppsökande ungdomsarbetet utökar man samarbetet med utbildningsanordnare och andra som erbjuder service för unga.

Ungdomsverkstäderna utökar samarbetet med utbildningsanordnare och arbetsgivare. Inom ramen för den grundläggande utbildningens påbyggnadsutbildning, den förberedande och orienterande utbildningen före den grundläggande yrkesutbildningen samt inom ungdomsverkstäderna och det uppsökande ungdomsarbetet stärks samarbetet. Dessutom tydliggörs den inbördes arbetsfördelningen i syfte att effektivt stödja övergången till fortsatta studier.

Kommuner

3.4 Strategiskt mål 4

Likställdheten förverkligas.

Barn och unga är ofta i minoritet, ibland bara för att de inte har samma påverkningsmöjligheter eller kompetens som den äldre generationen. I denna strategiska målsättning behandlas emellertid närmast upp specialgrupper som är i minoritet bland barn och unga.

Jämlikhet och icke-diskriminering riskerar att inte förverkligas bland barn och unga, särskilt när det gäller invandrare, romer, urfolket samerna, handikappade barn och unga, regnbågsfamiljers barn samt unga som tillhör sexuella eller könsminoriteter. Det är väldigt viktigt att det finns tillgänglig service i form av positiv särbehandling eller tillfälligt särskilt stöd som ges av andra orsaker för barn och ungdomar som är i behov av sådana tjänster (t.ex. hjälp med utbildning, boende och därmed förknippat stöd). För barnens och de ungas del manifesteras också lätt diskriminering som grundar sig på flera orsaker i fråga om problem som gäller s.k. minoriteter inom minoriteterna. Som ett

exempel på detta kan nämnas svårigheterna för unga med funktionshinder att få praktikplats.

För barn med invandrabakgrund är det viktigt att de deltar i dagvården och förskolan med tanke på deras utveckling, skolmognad och integrering i det finländska samhället. Uppgörandet av en individuell integreringsplan för invandrarunga kan främja såväl den ungas egen som hela familjens anpassning till det finländska samhället. Integrationen stöds genom medborgarorganisationer som uppstått på initiativ av unga med invandrabakgrund och motarbetande av diskriminering av unga med invandrabakgrund samt genom förebyggande åtgärder och ungdomsverksamhet som ger de unga sociala färdigheter. Det ska göras lättare för barn och unga med invandrabakgrund att gå med i föreningar för unga och barn i de lägre tonåren.

Många unga som tillhör sexuella eller könsminoriteter saknar psykosocialt stöd. Om frågan är tabu eller om föräldrarna öppet visar att de ställer sig negativt till sådana, är dessa barns och ungas välbefinnande i riskzonen. Upplevelser av diskriminering och rädsla för att bli diskriminerad inverkar på deras studiegång, avbrutna studier, sysselsättning samt hur de trivs i skolan och på arbetsplatsen. För närvarande varierar situationen för barn och unga som tillhör sexuella och könsminoriteter eller regnbågsfamiljer delvis beroende på boningsort.

Handikappade barn och unga ska kunna delta och verka på samtliga livsområden på samma villkor som andra barn och unga. Detta möjliggörs genom ett tillräckligt serviceutbud och stödfunktioner som även beaktar funktionshinder och möjligheten till kommunikation för alla. Handikappade barn och unga har ofta små möjligheter att förverkliga sig själva enligt begåvning och fallenhet.

I flera frågor föreligger det alltså stora regionala skillnader. Tillgången till olika tjänster, var studieplatserna är placerade eller sysselsättningsgraden är typiska exempel på barn- och ungdomsfrågor där det förekommer stora skillnader som beror på barnets eller den ungas hemort.

Den demografiska strukturuomvandlingen skapar ett tryck på att gallra studieplatserna på andra

stadiet. Särskilt när det gäller yrkesutbildningen på andra stadiet förekommer det redan nu skillnader i den regionala täckningen. Å andra sidan bör det bli lättare att komma in på en utbildning i trakter där det finns många unga. Regionala skillnader förekommer också inom städer och större områden.

Åtgärd 4.1 Rasism, diskriminering och intolerans

Tabell 25. Åtgärdsförslagets fördelning enligt ålder och kön

	0-6 år	7-12 år	13-17 år	18-24 år	25-29 år
Flickor/ Kvinnor	x	x	x	x	
Pojkar/ Män	x	x	x	x	

Genomförande på riksnivå

Det bör stiftas en ny likställdhetslag, där man i beredningen även tar fasta på barnens och de ungas perspektiv (JM).

Integrationen av unga med invandrabakgrund och av invandrarunga stöds.

Genom UKM:s bidragspolitik styrs ungdomsföreningar, organisationer som utför ungdomsarbete samt organisationer som erbjuder service för unga så att verksamheten bedrivs i enlighet med de värden som betonas i ungdomslagen.

Förebyggande av uttryck för direkt eller indirekt diskriminering, trakasserier eller mobbning samt hatbrott som baserar sig på egenskaper såsom handikapp, religion eller övertygelse, etnisk eller kulturell bakgrund, könsidentitet eller kön ska effektivteras, bl.a. med hjälp av programmet för inre säkerhet.

Hjälpen till offren ska effektivteras och myndigheterna ska förbättra sin verksamhet så att den blir mer lättillgänglig för barn och unga. Det ska tas fram service med låg tröskel för barn och unga som utsatts för diskriminering och rasism samt för dem som riskerar att utsättas för diskriminering. Attityderna hos unga som tillhör en etnisk grupp till andra etniska grupper ska utredas (IM).

Tabell 26. Ministeriernas roller i riktandet av åtgärderna

	RS	IS	FS
SRK			
UM			
JM		x	x
IM	x	x	
FSM		x	
FM			
UKM	x	x	
JSM			
KM		x	
ANM			
SHM		x	
MM			

Riktlinjer för verksamheten och arbetet på regional och lokal nivå

Fostran i ömsesidig respekt ska utökas inom dagvården och i skolorna.

Barnens och de ungas kännedom om olika religioner, livsåskådningar, kulturer och sedvänjor ska utökas i skolor och läroanstalter.

Det ska tas fram service med låg tröskel för barn och unga utsatta för rasism och för dem som riskerar att bli diskriminerade.

Kommuner

Organisationer

Tyvärr så har inte alla riktigt fattat det här med mänskliga rättigheter. Särskilt rasismen och invandrarfientligheten är skrämmande. Attityderna i Finland är alldeles för kategoriska. Det här är en sak jag helt säkert kommer att göra något åt, antingen professionellt eller via frivillig väg. Jag vill också absolut förbättra situationen för sexuella minoriteter och för handikappade.

De ungas Panel 2011

Åtgärd 4.2 Könns- och sexuella minoriteter samt regnbågsfamiljer

Tabell 27. Åtgärdsförslagets fördelning enligt ålder och kön

	0-6 år	7-12 år	13-17 år	18-24 år	25-29 år
Flickor/ Kvinnor			x	x	x
Pojkar/ Män			x	x	x

Genomförande på riksnivå

Det ska tas fram mer vetenskaplig forskning kring sexuella och könsminoriteter samt välmående hos barn och unga i regnbågsfamiljer, och identifieringen av risker som föranleds av heteronormativa strukturer ska främjas (SHM, UKM).

UKM ska i samråd med SHM höja kompetensen och förbättra praxis på området inom den tredje sektorn.

Tabell 28. Ministeriernas roller i riktandet av åtgärderna

	RS	IS	FS
SRK			
UM			
JM			
IM			
FSM			
FM			
UKM	x	x	
JSM			
KM			
ANM			
SHM	x	x	
MM			

Organisationer

Åtgärd 4.3 Regional jämlikhet

Tabell 29. Åtgärdsförslagets fördelning enligt ålder och kön

	0-6 år	7-12 år	13-17 år	18-24 år	25-29 år
Flickor/ Kvinnor			x	x	x
Pojkar/ Män			x	x	x

Genomförande på riksnivå

Programmet för utbildningsmässig jämlikhet strävar att halvera de regionala skillnaderna inom grundskolan (UKM).

De studerande involveras i utvecklingen av läroanstaltsnät och en eventuell nedskärning av antalet läroanstalter (årsklasserna 13-17 år och 18-24 år). Det utvecklas elektroniska system av olika slag, som t.ex. virtuellt ungdomsarbete. I syfte att styra in unga på studier skapas det elektroniska tjänster inom ramen för Webbtjänsten för lärande (UKM).

Då kommunreformen genomförs, ska man se till att den regionala jämställdheten för barn och unga förbättras.

Tabell 30. Ministeriernas roller i riktandet av åtgärderna

	RS	IS	FS
SRK			
UM			
JM			
IM			
FSM			
FM		x	
UKM	x	x	
JSM			
KM			
ANM			
SHM	x	x	
MM			

Riktlinjer för verksamhet och arbete på regional och lokal nivå

De studerande ska höras i enlighet med ungdomslagen i fråga om utvecklingen av ett läroanstaltsnät och beträffande eventuella nedskärningar i antalet läroanstalter.

De ungas möjligheter att delta i avtalsbaserad inläring ska förbättras, särskilt i glesbygden.

Barn, unga och barnfamiljer måste få hjälp i tid, oavsett boningsort. Det ska finnas effektiva stödåtgärder som t.ex. hemservice för barnfamiljer, förebyggande familjearbete, stödpersoner och -familjer till hands redan innan familjen blir klient hos barnskyddet. (åldersgrupperna 18–25 år och 25–29 år).

Samarbetet mellan olika aktörer byggs ut så att vartenda ett barn och varje ung person i Finland, oavsett hemort, får möjlighet att ägna sig åt sin hobby.

Kommuner

Organisationer

Jag kan inte säga en enda sak som skulle komma högst på listan, och som jag skulle ändra på om jag hade makt att göra det. Sannolikt skulle jag börja med frågor som gäller likställdheten mellan samhällsmedlemmarna och socialpolitiska förändringar.

De ungas Panel 2011

3.5 Strategiskt mål 5

Flickor och pojkar har lika rättigheter och möjligheter.

Jämställdhet mellan könen är en grundläggande finländsk värdering, som det bestäms om i grundlagen och jämställdhetslagen. I lagstiftningen behandlas jämställdhet mellan könen separat från annan jämlikhet.

I regeringsprogrammet främjas jämställdhet mellan könen på många sätt. Målet är bl.a. att minska de könsrelaterade skillnaderna i fråga om deltagande i och fullföljande av utbildning, att underlätta förenandet av familjeliv och arbete samt att främja ett systematiskt jämställdhetsarbete i den grundläggande utbildningen.

I barn och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet 2012–15 diskuteras det separat i samband med varje åtgärdsdel om åtgärderna riktar sig i synnerhet till flickor och kvinnor eller pojkar och män. Könet har betydelse i många avseenden. Genusmedvetenheten bör ökas i stödjandet av barns och ungdomars uppväxt och skillnaderna i möjligheterna för olika kön minskas.

Främjandet av jämställdheten måste utgå från småbarnsfostran. Könet och de antaganden, förväntningar och uppfattningar som hör till det påverkar människors verksamhet och val. I detta avseende utgör barn och unga inget undantag, snarare tvärtom. Därför är det viktigt att möjliggöra att förutom skolsystemet även fritidsfunktionerna beaktar var och ens personliga läggning, vilket förutsätter att saker och ting granskas med genusglasögon.

Åtgärd 5.1 Könsfördelning i fråga om hobbyer

Tabell 31. Åtgärdsförslagets fördelning enligt ålder och kön

	0-6 år	7-12 år	13-17 år	18-24 år	25-29 år
Flickor/ Kvinnor	x	x	x		
Pojkar/ Män					

Genomförande på riksnivå

När offentligt stöd delas till hobbyer som antingen flickor eller pojkar har större intresse för ska man fästa uppmärksamhet vid att stödet fördelas jämnt. (UKM)

Man utnyttjar bl.a. utredningen ”Jämställdheten mellan könen i idrott och motion i Finland 2011; förändringar och nuläget”, som omfattar täckande information om läget för flickor och pojkar. UKM ser till att i synnerhet flickornas hobbymöjligheter förverkligas i genomförandet.

Från och med 2012 införs främjande av jämställdheten som ett sökkriterium för utvecklingsunderstöd för hälsofrämjande motion samt idrott för barn och unga. (UKM)

Tabell 32. Ministeriernas roller i riktandet av åtgärderna

	RS	IS	FS
SRK			
UM			
JM			
IM			
FSM			
FM			
UKM	x	x	
JSM			
KM			
ANM			
SHM			
MM			

Riktlinjer för verksamheten och arbetet på regional och lokal nivå

När offentligt stöd delas till hobbyer som antingen flickor eller pojkar har större intresse för ska man fästa uppmärksamhet vid att stödet fördelas jämnt

Åtgärd 5.2 Utvärdering av könskonsekvenserna i verksamhet som berör barn och unga

Tabell 33. Åtgärdsförslagets fördelning enligt ålder och kön

	0-6 år	7-12 år	13-17 år	18-24 år	25-29 år
Flickor/ Kvinnor		x	x	x	
Pojkar/ Män		x	x	x	

Specialgrupper: olika kön

Genomförande på riksnivå

I lagstiftnings- och andra projekt som berör barn och unga, såsom utbildningsreformer, genomför man en utvärdering av könskonsekvenserna. Genom informationsstyrning påverkar man olika aktörer i samhället såsom organisationer och kommuner.

Tabell 34. Ministeriernas roller i riktandet av åtgärderna

	RS	IS	FS
SRK			
UM			
JM		x	
IM			
FSM			
FM			
UKM		x	
JSM			
KM			
ANM			
SHM		x	
MM			

Tabell 36. Ministeriernas roller i riktandet av åtgärderna

	RS	IS	FS
SRK			
UM			
JM			
IM		x	
FSM		x	
FM			
UKM		x	
JSM			
KM		x	
ANM			
SHM		x	
MM			

Åtgärd 5.3 Fysisk och psykisk integritet

Tabell 35. Åtgärdsförslagets fördelning enligt ålder och kön

	0-6 år	7-12 år	13-17 år	18-24 år	25-29 år
Flickor/ Kvinnor		x	x	x	
Pojkar/ Män		x	x	x	

Specialgrupper: olika kön

Genomförande på riksnivå och riktlinjer för verksamheten och arbetet på regional och lokal nivå

Barns och ungas rätt till fysisk och psykisk integritet garanteras bl.a. genom att främja barns och ungas kunskap om sin rätt till integritet.

3.6 Strategiskt mål 6

Unga har en möjlighet att bo och leva självständigt.

Till ungdomen hör att man blir självständig samt mobilitet på utbildnings- och arbetsmarknaden. Utbildnings- och arbetsmöjligheterna bestämmer var den unga bor. Ungdomar har länge varit överrepresenterade i köer till hyresbostäder i tillväxtcentrum. Ungdomars boenderymlighet har under de senaste åren minskat medan den övriga befolkningens boenderymlighet ökat.

På grund av den låga inkomstnivån har ungdomar en svagare ställning på bostadsmarknaden än den övriga befolkningen. Det finns en risk för att även en hyresbostad på grund av kostnaderna förblir en dröm för ett växande antal unga i synnerhet i Helsingforsregionen. Fragmenteringen i ungdomars arbetsperioder kan försvåra erhållandet av en egen bostad och därtill även hyresboende.

I Finland flyttar man i genomsnitt bort från barndomshemmet i åldern 19 år, flickor flyttar en aning tidigare än pojkar. Det finns även regionala skillnader: i Södra Finland flyttar man i genomsnitt senare och i Östra Finland tidigare.¹² Totalt bor ca

¹² Omaa kotia etsimässä. Nuorten asuminen. Suomen ympäristö 1/2011

10 000 unga (16–18 år) i läroanstalternas internat. Åldern för att flytta hemifrån är mycket låg i Finland i europeisk jämförelse.

Förutom bostadsproduktion behövs det tvärssektoriellt och systematiskt arbete för sådana unga vars bostadslöshet hotar att bli långvarig eller sluta med exempelvis vräkning. Även personer som blir självständiga från institutioner eller flyttar hemifrån i mycket ung ålder behöver stöd för självständigt boende.

I och med att de blir självständiga kan ansvaret för skötseln av den egna ekonomin för många unga innebära en omvälvning och medföra problem som påverkar livet länge. I början av 2011 registrerades relativt sett flest betalningsstörningar bland 25–29-åringar. Över 12 % av åldersgruppen har en betalningsstörning. Av personerna med en registrerad betalningsstörning är 63 % män.¹³ I synnerhet olika snabbblån samt inköp på avbetalning verkar orsaka bekymmer.

Konsumentverket har en central roll som knutpunkt för flera olika aktörer.

Åtgärd 6.1. Ungas boende

Tabell 37. Åtgärdsförslagets fördelning enligt ålder och kön

	0-6 år	7-12 år	13-17 år	18-24 år	25-29 år
Flickor/ Kvinnor				x	x
Pojkar/ Män				x	x

Genomförande på riksnivå

För att förbättra boendeförhållandena för unga som genomgår sin självständighetsprocess ser man till att investeringsunderstöden är tillräckliga och stannar åtminstone på nuvarande nivå. Fokus ligger på förebyggande av bostadslöshet och utslagning bland unga samt på socialt stärkande av unga. (MM)

Tillgången till studerandebostäder förbättras börjande från de orter där situationen är svagast. (MM, UKM)

Man fortsätter och påskyndar genomförandet av boendeprogrammet för handikappade och i synnerhet unga personer (MM, SHM).

Man utvecklar stödboendet för unga och den sociala boendeservicen¹⁴ samt ser till att tjänsterna är tillräckliga.

I läroanstalternas internat fäster man uppmärksamhet vid utveckling av internatens säkerhet och trivsel samt vid utveckling av fritidsverksamheten och den övriga styrning som de unga behöver (UKM, MM).

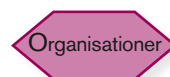
Tabell 38. Ministeriernas roller i riktandet av åtgärderna

	RS	IS	FS
SRK			
UM			
JM			
IM			
FSM			
FM			
UKM			
JSM			
KM			
ANM			
SHM	x	x	
MM	x	x	

Riktlinjer för verksamheten och arbetet på regional och lokal nivå

Man satsar på snabba beslut om hyresgaranti för att göra det lättare för bostadslösa unga att få hyresbostäder.

I samarbete mellan olika aktörer fäster man uppmärksamhet vid utveckling av fritidsverksamheten och den övriga styrning som behövs för ungdomar som bor i läroanstalternas internat.

¹³ Suomen Asiakastieto. Statistik och pressmeddelanden. www.asiakastieto.fi

¹⁴ Genom social boendeservice strävar man efter att förebygga boenderelaterade problem, bl.a. genom att främja avklarandet av vardagen och förbättra invånarnas boendeförhållanden.

Studerande borde ha tillräckligt med pengar för att leva ett normalt liv. En studerande får max 420 euro (boendestöd och studiepenning). Inte betalar man hyran, räkningarna och maten med det. Till och med arbetslösa får mer pengar än studerande, är det rättvist?

De ungas Panel 2011

Åtgärd 6.2. Kontroll av den egna ekonomin

Tabell 39. Åtgärdsförslagets fördelning enligt ålder och kön

	0-6 år	7-12 år	13-17 år	18-24 år	25-29 år
Flickor/ Kvinnor				x	
Pojkar/ Män			x	x	x

Genomförande på riksnivå

I undervisningen och utbildningen ska man effektivare ge färdigheter för kontroll av den egna ekonomin. Ungas förmåga att kontrollera den egna ekonomin effektiviseras genom samarbete mellan bl.a. konsumentverket, organisationer, församlingar och näringslivet (ANM, UKM, Konsumentverket).

De långsiktiga ekonomiska konsekvenserna av avtal och lån, i synnerhet snabblån, framhävs. Man utvecklar den sociala kreditgivningen roll i skötseln av plötsliga ekonomiska problem (JM).

Man vidtar fler åtgärder som leder till att unga börjar med hasardspel senare. Vidare förebygger man skadorna från hasardspel och ökar stödet för spelberoende (SHM, UKM).

Tabell 40. Ministeriernas roller i riktandet av åtgärderna

	RS	IS	FS
SRK			
UM			
JM		x	x
IM			
FSM		x	
FM		x	
UKM	x	x	
JSM			
KM			
ANM	x	x	
SHM	x	x	
MM			

Riktlinjer för verksamheten och arbetet på regional och lokal nivå

Man fäster uppmärksamhet vid behovet av ekonomi- och skuldrådgivningstjänster som en del av kommunernas tvärssektoriella samarbetsnätverk.

3.7 Strategiskt mål 7

Alla barn och unga har oavsett sina utgångspunkter möjlighet att få en högklassig utbildning.

Enligt regeringsprogrammet förtjänar alla en bra start och genuina jämlika möjligheter i sitt liv. I utbildningen verkställs jämlika möjligheter när alla oavsett sin bakgrund har en möjlighet att söka till utbildning och bakgrunden inte förutspår deltagandet i utbildning eller inlärningsresultaten.

Differentieringen inom utbildningen börjar i ett tidigt skede och redan på grundstadiet kan man urskilja en korrelation mellan elevernas bakgrund och inlärningsresultat. I flera undersökningar har man observerat att ungdomar från familjer som

hör till de högre socioekonomiska klasserna når bättre inlärningsresultat än unga från de lägre socioekonomiska klasserna.

Att hitta arbete som intresserar en själv bidrar till livskontrollen - och även vice versa. Det viktiga är att elev- och studiehandledningen fungerar och att man hittar rätt plats för vidare studier. Utmaningarna ligger i arbetslivets förändringar i allmänhet och förändringar i arbetskraftsbehovet inom olika sektorer i synnerhet.

Åtgärd 7.1 Den socioekonomiska bakgrundens inverkan på deltagande i utbildning

Tabell 41. Åtgärdsförslagets fördelning enligt ålder och kön

	0-6 år	7-12 år	13-17 år	18-24 år	25-29 år
Flickor/ Kvinnor	x		x		
Pojkar/ Män	x		x		

Specialgrupper: barn vars föräldrar har låg utbildningsnivå

Genomförande på riksnivå

Enligt utvecklingsplanen för utbildning och forskning 2011–2016 bereder och startar man ett åtgärdsprogram för utbildningsmässig jämlikhet. Målet med programmet är att avsevärt minska kunskaps- och utbildningsskillnaderna mellan könen samt att minska den socioekonomiska bakgrundens inverkan på deltagandet i utbildning och vidare att förbättra deltagandet i utbildning för grupper som har det sämre ställt. Programmet stärker varje individs möjligheter till inläring samt till utveckling av kreativitet, kunnande och olika begåvningar. Med programmet eftersträvar man minskade skillnader i inlärningsresultat mellan skolor och läroanstalter.

Tabell 42. Ministeriernas roller i riktandet av åtgärderna

	RS	IS	FS
SRK			
UM			
JM			
IM			
FSM			
FM			
UKM	x	x	
JSM			
KM			
ANM			
SHM			
MM			

Riktlinjer för verksamheten och arbetet på regional och lokal nivå

I småbarnsfostran fäster man uppmärksamhet vid att identifiera eventuella utvecklingsstörningar och handikapp. Skadan av dessa begränsas genom att man effektivare erbjuder hjälp vid rätt tidpunkt.

Kommuner

Ärade beslutsfattare, När ni begrundar frågor som gäller barn och unga tycker jag det är oerhört viktigt att man inte gör omfattande besparingar inom tjänster som berör oss, till exempel utbildningen. Nedsänkningar i utbildningen, i synnerhet på grundstadiet, syns under hela livet.

De ungas Panel 2011

Åtgärd 7.2Handledning av unga som avslutar den grundläggande utbildningen

Tabell 43. Åtgärdsförslagets fördelning enligt ålder och kön

	0-6 år	7-12 år	13-17 år	18-24 år	25-29 år
Flickor/ Kvinnor					
Pojkar/ Män			x		

Specialgrupper: invandrare, pojkar

Genomförande på riksnivå

UKM uppmuntrar organisationer och kommuner till samarbete i stödandet av skolgången hos elever som tillhör språk- och andra minoriteter. Understöd beviljas för genomförande av verksamheten.

Målet är att man genom olika tekniska system lätt kan följa med ungdomars placering i utbildning såväl efter grundskolan som senare, i synnerhet när studierna på andra stadiet avbryts.

Tabell 44. Ministeriernas roller i riktandet av åtgärderna

	RS	IS	FS
SRK			
UM			
JM			
IM			
FSM			
FM			
UKM	x	x	
JSM			
KM			
ANM		x	
SHM		x	
MM			

Riktlinjer för verksamheten och arbetet på regional och lokal nivå

I grundskolan har elevhandledningen en viktig roll i styrandet av unga till utbildning på andra stadiet. Man ser till att ungdomar utan placering får den information, rådgivning och handledning de behöver.

I varje kommun finns ett tvärssektoriellt samarbetsnätverk som ser till att systemet stödjer ungdomar även i övergångsskedet mellan grundstadiet och andra stadiet. Det kommunala ungdomsarbets, inklusive informations- och rådgivningstjänsterna för unga, samarbete med grundskolan och utbildningen på andra stadiet förbättras. Stöd för övergångsskedet ges också vid verkstäder för unga samt genom olika kommunspecifika åtgärder, till exempel yrkesstarten, påbyggnadsundervisning efter den grundläggande utbildningen osv.

Kommuner

Jag vill att man ordnar utbildning åt alla efter grundskolan och att alla har jobb.

De ungas Panel 2011

Åtgärd 7.3 Studiestödssystemet

Tabell 45. Åtgärdsförslagets fördelning enligt ålder och kön

	0-6 år	7-12 år	13-17 år	18-24 år	25-29 år
Flickor/ Kvinnor			x	x	x
Pojkar/ Män			x	x	x

Genomförande på riksnivå

Enligt regeringsprogrammet binds studiepenningen till folkpensionsindexet från 1.9.2014.

Strukturella problem i studiestödet korrigeras tillsammans med studerandeorganisationerna. Missförhållanden i fråga om studiestödet för studerande på andra stadiet rättas till. Ställningen för studerande med familj granskas.

Utbildningen som förbereder invandrare för gymnasieutbildning omfattas av studiestödet från höstterminen 2014.

Tabell 46. Ministeriernas roller i riktandet av åtgärderna

	RS	IS	FS
SRK			
UM			
JM			
IM			
FSM			
FM			
UKM	x	x	x
JSM			
KM			
ANM			
SHM			
MM			

3.8 Strategiskt mål 8

Barns och ungdomars välmående och hälsa upprätthålls genom förebyggande åtgärder.

Majoriteten av barnen i skolålder är friska, mår bra och anser sig också vara friska. Även största delen av studerandena anser sitt hälsotillstånd vara bra.

Det finns dock flera problem eller störningar i barns och ungdomars hälsovanor och livskompetens: övervikt, sömnbrist, psykiska symtom (i synnerhet depression), rökning och missbruk, för lite motion. I fråga om vissa problem finns också klara skillnader som beror på exempelvis könet, den socioekonomiska bakgrunden eller utbildningsbakgrunden.¹⁵ Därtill hotar föräldrarnas allt vanligare missbruksproblem och mentala problem hälsan och den trygga utvecklingen hos barn och unga. Skillnader i hälsa och välmående uppstår mycket långt redan i barndomen. Förhindrandet av fattigdom är en viktig del även av hälsofrämjandet.

I främjandet av hälsan är det viktigt med omfattande, förebyggande verksamhet som riktar sig

till hela åldersgruppen eller bestämda riskgrupper utan att man ännu upptäckt symtom eller fäst uppmärksamhet vid någonting. Här betonas möjligheterna inom mångsidig ungdoms-, idrotts- och kulturverksamhet. Man uppmuntrar människor till att röra sig i naturen, vilket undersökningar konstaterat vara bra för hälsan. Man har märkt att barns och ungdomars motion på eget initiativ har minskat under de senaste åren.¹⁶ Målet är att behovet att korrigera åtgärder ska vara så litet som möjligt.

Tjänster med låg tröskel har också en viktig roll. Om och när man behöver hjälp, ska den hittas snabbt. Tjänsterna för barn, unga och familjer bör bilda en systematisk och kontinuerlig funktionell helhet som möjliggör delaktighet för barn, unga och familjer. Syftet med tjänsterna är att så snabbt som möjligt styra de unga tillbaka i riktning mot utbildning och sysselsättning.

Mobbningsspiraler måste brytas. Det handlar inte enbart om att ta tag i mobbningsfall som uppdagats, utan om en total ändring av organisationens eller gemenskapens strukturer, ledning och verksamhetssätt och om att förebygga mobbning. Det finns olika metoder för att förebygga mobbning i skolorna och öka respekten för andra, t.ex. KiVa Skola-metoden, elevmedling och stödelevsverksamhet. Mobbning på webben rapporteras allt oftare. Det är viktigt att nolltoleransen mot mobbning fortsätter utan avbrott i dagvården, skolan och läroanstalterna ända till högskolorna och vidare in i arbetslivet och hobbyerna.

Föräldrarna har det grundläggande ansvaret för uppfostran och de ska stödjas i uppgiften på olika sätt. Småbarnsfostran ger en grund för att barnen ska växa upp som medlemmar av en gemenskap. Hur småbarnsfostran lyckas eller misslyckas syns senare i grundskolan, ungdomsarbetet, på andra stadiet osv. Korrigera åtgärder kräver vanligtvis avsevärda resurser.

Familjen är den viktigaste gemenskapen för barns och ungdomars uppväxt. Utöver familjen bidrar

¹⁵ Sunda och välbefinnande barn och unga. Åtgärdsförslagen av delegationen för barns och ungas hälsa och välfärd. SHM utredningar 2010:26

¹⁶ http://slu-fi-bin.directo.fi/@Bin/c0559e943f21d4fe6741dfe3a9adbd36/1319548745/application/pdf/3244994/Liikuntatutkimus_nuoret_2009_2010.pdf

många saker till en trygg och bra uppväxtmiljö, till exempel boendet, dagvården och skolan. När de blir äldre börjar barnens och ungdomarnas egna gemenskaper, kompisarna, men också exempelvis hobbyerna och medierna, påverka deras utveckling allt mera. Därmed skapas en trygg uppväxtmiljö inte enbart genom tjänster som erbjuds enskilda familjer: samhörigheten stärks genom samarbete mellan olika instanser och sektorer.

I familjecentren främjar man familjernas välmående och hälsa, det tidiga ingripandet och förebyggandet av problem. Verksamheten vid familjecentren är gemensam för familjerna och yrkesmänniskorna och förenar lokala aktörer och resurser. Till familjecentrets nätverk kan höra, utöver kommunala tjänster, även församlingar, organisationer, frivilliga samt den privata sektorn. I ett tvärssektoriellt nätverk förenar de kommunala barn- och familjetjänsterna, organisationerna, församlingarna och de övriga instanserna sin kunskap och expertis.¹⁷

Åtgärd 8.1 Hälsosamma levnadsvanor

Tabell 47. Åtgärdsförslagets fördelning enligt ålder och kön

	0-6 år	7-12 år	13-17 år	18-24 år	25-29 år
Flickor/ Kvinnor	x	x	x	x	x
Pojkar/ Män	x	x	x	x	x

Genomförande på riksnivå

UKM, JSM och SHM stödjer idrotts-, ungdoms- och andra organisationerna i stärkandet av hälsofrämjande levnadsvanor, inklusive näring, nykterhet och motion, bland barn och unga.

UKM stödjer anläggning och grundläggande sanering av högklassiga idrottsplatser som är riktade till breda användargrupper. Idrottsplatsernas tillgänglighet främjas genom informationsstyrning i anläggnings- och saneringsskedet samt genom att anordna utbildning som handlar om tillgänglighet.

UKM stödjer skolorna i handledningen till en hälsosam och aktiv livsstil, till exempel enligt

verksamhetsmodellerna för projekten Skolan i rörelse och Terve Koululainen.

Föräldrarna och familjer stöds i formandet av en aktiv livsstil och hälsosamma kostvanor. (UKM, SHM, JSM).

Inom Försvarsmakten påverkar man beväringarnas livsstilsval och därigenom livskompetens. (FSM)

Tabell 48. Ministeriernas roller i riktandet av åtgärderna

	RS	IS	FS
SRK			
UM			
JM			
IM			
FSM		x	
FM			
UKM	x	x	
JSM	x	x	
KM			
ANM			
SHM	x	x	
MM		x	

Riktlinjer för verksamheten och arbetet på regional och lokal nivå

Man inför mera motion och näringsuppfostran i småbarnsfostran, skolorna och läroanstalterna.

I skol-, läroanstalts- och dagvårdsbespisningen betonar man matens kvalitet, närproducerad mat samt hållbar livsmedelsproduktion. Man tar större hänsyn till barnens och de ungas åsikter i frågor som gäller maten.

Kommuner

Organisationer

Jag skulle göra skolmaten fri från tillsatserna och göra den till riktig mat. Nu är den ett livsmedel snarare än mat. Det vore också bra att prioritera närproducerad mat.

De ungas Panel 2011

¹⁷ Sosiaaliportti <http://www.sosiaaliportti.fi/Page/fca86985-c592-4f7c-b400-4df97a8c9ccd.aspx>

Åtgärd 8.2 Elevvården

Tabell 49. Åtgärdsförslagets fördelning enligt ålder och kön

	0-6 år	7-12 år	13-17 år	18-24 år	25-29 år
Flickor/ Kvinnor			x	x	x
Pojkar/ Män			x	x	x

Specialgrupper: regional likvärdighet, pojkar på andra yrkesstadiet

Genomförande på riksnivå

UKM och SHM utvecklar tillsammans den tvärssektoriella elevvården. Elevvårdens regionala och kommunspecifika skillnader minskas.

Man fokuserar i synnerhet på att utveckla hälso- och sjukvårdstjänsterna och elevvården för studerande på andra stadiet och yrkeshögskolestuderande.

Tabell 50. Ministeriernas roller i riktandet av åtgärderna

	RS	IS	FS
SRK			
UM			
JM			
IM			
FSM			
FM			
UKM	x	x	
JSM			
KM			
ANM			
SHM	x	x	
MM			

Riktlinjer för verksamheten och arbetet på regional och lokal nivå

Elevvårdsgruppernas sektorsövergripande uppgift i främjandet av gemenskapernas hälsa, välmående och trygghet betonas och grupperna uppmuntras till samarbete med eleverna och studerandena.

Fler tjänster riktas till förebyggande arbete och till att främja studerandenas välmående som helhet.

Man garanterar att hälsovårdar-, skolpsykolog- och skolkuratorstjänsterna är tillräckliga.

Elevvården utvecklas och utvärderas i samarbete med barn och unga.

Kommuner

Jag skulle skaffa en hälsovårdare till vår skola.

De ungas Panel 2011

Åtgärd 8.3 Mobbning

Tabell 51. Åtgärdsförslagets fördelning enligt ålder och kön

	0-6 år	7-12 år	13-17 år	18-24 år	25-29 år
Flickor/ Kvinnor	x	x	x	x	
Pojkar/ Män	x	x	x	x	

Specialgrupper: sexuella och könsminoriteter, handikappade, invandrare och andra motsvarande minoriteter

Genomförande på riksnivå

Man utvecklar och inför metoder för att förebygga mobbning i högstskolor. (UKM)

Speciell uppmärksamhet riktas till rasistisk diskriminering och mobbning.

UKM ser till att utbildningen för personer som arbetar med barn och unga omfattar studieinnehåll som behandlar jämställdhet, likvärdighet och mänskliga rättigheter.

UKM, JSM, SHM och IM uppmärksammar aktörer som anordnar hobbyverksamhet för barn och unga på förebyggande av mobbning.

Man ingriper i mobbning som sker i sociala medier bl.a. genom webbungsdomsarbete och nätpolisverksamhet. (UKM, IM).

Tabell 52. Ministeriernas roller i riktandet av åtgärderna

	RS	IS	FS
SRK			
UM			
JM			
IM		x	
FSM		x	
FM			
UKM	x	x	
JSM		x	
KM			
ANM		x	
SHM	x	x	
MM			

Riktlinjer för verksamheten och arbetet på regional och lokal nivå

Enheterna inom småbarnsfostran, skolorna och läroanstalterna stärks i egenskap av utvecklare av barns och ungas emotionella och sociala färdigheter. Därtill stöds delaktighet och gemenskap bland barn och unga. Speciell uppmärksamhet fästs vid rasistisk diskriminering och mobbning. Skolans / dagvårdens och hemmets samarbete ökas i förebyggandet av mobbning och åtgärdandet av mobbning.

Kommuner

Organisationer

Jag skulle vilja påverka mobbningen i skolan. Det är säkert omöjligt att helt utrota den, men de mobbade borde få mer hjälp och mobbarna påminnas om den skada de gör.

De ungas Panel 2011

Åtgärd 8.4 Stöd för föräldraskapet

Tabell 53. Åtgärdsförslagets fördelning enligt ålder och kön

	0-6 år	7-12 år	13-17 år	18-24 år	25-29 år
Flickor/ Kvinnor				x	x
Pojkar/ Män				x	x

Specialgrupper: mångkulturella familjer, invandrare, handikappade, regnbågsfamiljer och familjer med en förälder

Genomförande på riksnivå

Familjecenterverksamheten utvidgas i samarbete mellan familjer, kommuner, organisationer och andra aktörer. (SHM, UKM)

Man utvecklar och utvidgar hemtjänsterna och tjänster med låg tröskel för barnfamiljer, likaså den förebyggande verksamheten inom barnskyddet. SHM deltar i samband med den normala informations- och resursstyrningen samt via Kaste-programmet och RAY-stödet till organisationer.

Föräldrar till barn erbjuds mer möjligheter till förkortad arbetstid och deltidsarbete (SHM, ANM).

Tabell 54. Ministeriernas roller i riktandet av åtgärderna

	RS	IS	FS
SRK			
UM			
JM			
IM			
FSM			
FM			
UKM		x	
JSM			
KM			
ANM		x	
SHM	x	x	
MM			

Riktlinjer för verksamheten och arbetet på regional och lokal nivå

Fostringspartnerskapet i stödjandet av barn och unga stärks genom samarbete mellan föräldrarna och dagvården samt de pedagogiska experterna i skolan. Samarbetet mellan hemmet och skolan stärks.

Kommuner

För mig är familjen ett allt i allo. Utan familjen och stödet från den skulle jag inte klara mig. Familjen. Människor som man inte behöver göra till sig för. Människor som du vill göra stolta och människor som älskar dig villkorslöst.

De ungas Panel 2011

Åtgärd 8.5 Berusningsmedel och mental hälsa

Tabell 55. Åtgärdsförslagets fördelning enligt ålder och kön

	0-6 år	7-12 år	13-17 år	18-24 år	25-29 år
Flickor/ Kvinnor		x	x	x	x
Pojkar/ Män		x	x	x	x

Specialgrupper: pojkar som studerar på andra yrkesstadiet

Genomförande på riksnivå

UKM stödjer nyktra, gemenskapliga hobbyer bland barn och unga t.ex. genom kultur, idrott och ungdomsorganisationer. Man resurserar genomförande och utveckling av förebyggande missbruksarbete i form av ungdomsarbete. Man sprider information om genomfört utvecklingsarbete och främjar på så sätt införandet av goda förfaranden och metoder.

Det förebyggande mentalvårdsarbetet utvecklas och stöds bl.a. genom mångsidig användning av ungdomsarbetets metoder (SHM, UKM).

Riskgrupperna för missbruk, i synnerhet unga män, ges en möjlighet till nyktra alternativ (SHM, UKM).

Effektiva åtgärder vidtas för att skydda barn och unga från den skada som orsakas av alkohol, tobak, droger och penningsspel. Alkoholreklamen begränsas genom att man förbjuder annonsering som riktar sig till barn och unga samt sådan annonsering som skildrar hur alkohol ökar den sociala och sexuella framgången. De tillåtna reklamtiderna i tv och radio granskas (SHM, KM).

Man förebygger och minskar den skada som föräldrarnas användning av berusningsmedel orsakar barn. Man fäster också uppmärksamhet vid att upprätthålla föräldrarnas mentala hälsa (SHM).

Effektiva stöd ges till barn i sådana situationer där föräldrarna använder för mycket berusningsmedel eller har mentala problem. Man ser till att föräldrarna får vård. Det är speciellt viktigt att garantera experternas förmåga att bemöta sådana barn eller unga vars förälder får vård.

Myndighetssamarbetet i förebyggandet av missbruk effektiviseras (SHM, IM, FSM, UKM).

Tabell 56. Ministeriernas roller i riktandet av åtgärderna

	RS	IS	FS
SRK			
UM			
JM			
IM		x	
FSM		x	
FM			
UKM	x	x	
JSM			
KM			
ANM			
SHM	x	x	x
MM			

Riktlinjer för verksamheten och arbetet på regional och lokal nivå

Man ser till att mentalvårds- och missbrukartjänsterna är tillräckliga och tillgängliga. I synnerhet fokuserar man på tjänsterna med låg tröskel.

Effektiva stöd ges till barn i sådana situationer där föräldrarna använder för mycket berusningsmedel eller har mentala problem. Man ser till att föräldrarna får vård. Såväl i skolan som i hobbyerna fäster man uppmärksamhet vid att tidigt identifiera åttstörningar, därtill tryggas tillgången till stödtjänster och styrningen till dem.

Kommuner

Organisationer

3.9 Strategiskt mål 9

Frågor som gäller barn, unga och familjer sköts kompetent och genom gott samarbete.

Barns och ungas välmående är en helhet som förutsätter ett tväradministrativt grepp och ofta även tvärsektoriellt arbete i synnerhet på lokalnivå. Därför är det viktigt att samarbeta kring beredningen och planeringen av frågor samt kring styrningen och utvärderingen av verksamheten. Verksamhetsprocesserna ska allt mer granskas som

helheter och man ska se till att de olika delarna fungerar tillsammans smidigt. Genom tvärsektoriellt samarbete tryggar man tjänsternas tillgänglighet, tillräcklighet, kvalitet samt kompatibilitet. Ledarna för de olika sektorerna har vanligtvis rätt och skyldighet att omorganisera funktionerna.

Vuxna som arbetar med barn och unga står inför nya utmaningar i fråga om kompetensen. Miljön som barn och unga lever i är i ständig förändring. Av personer som arbetar med barn och unga förutsätter det förmåga att identifiera vardagliga fenomen och att svara på nya behov.

På regional nivå i Finland finns det inte tillräckligt många experter som arbetar med barn och unga och som har utbildning som gäller sexuell läggning och könsmångfald. Enligt utredningar får föräldraskapet i regnbågsfamiljer inte för närvarande nästan något stöd av de offentliga tjänsterna i Finland.

I det här Barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet nämns många sådana strategiska mål eller åtgärdsdelar som kräver en ny slags kompetens för att kunna genomföras. En central färdighet handlar om att kunna samarbeta tvärsektoriellt och tvärprofessionellt. Arbetsformerna bör respektera barnet, den unga och familjen samt genuint beakta och lyssna på var och en. Detta förutsätter även kunskap om olika processer och sammanjämkandet av dem såväl av personer inom kundtjänsten som av ledningen.

Åtgärd 9.1 Samordning av barn-, ungdoms- och familjefrågor

Tabell 57. Åtgärdsförslagets fördelning enligt ålder och kön

	0-6 år	7-12 år	13-17 år	18-24 år	25-29 år
Flickor/ Kvinnor	x	x	x	x	x
Pojkar/ Män	x	x	x	x	x

Genomförande på riksnivå

Kommunerna styrs till att uppgöra planer över barns och unga personers välfärd i enlighet med barnskyddslagen (12 §) så att de också omfattar det ungdomspolitiska programarbete som ungdomslagen

(4 §) förutsätter av kommunerna och den hälso- och välfärdsberättelse som förutsätts av hälso- och sjukvårdslagen. För välfärdsplanen för barn och unga ska kommunerna styras till att utreda barns och ungas egna åsikter om sitt välmående och de tjänster de använder. Kommunerna styrs till att utnyttja välfärdsplanerna för barn och unga som arbetsredskap (SHM, UKM).

Statsrådet tillsätter efter föredragning av UKM en ledningsgrupp för att styra genomförandet av Barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet. Ledningsgruppen omfattar företrädare för följande ministerier och underlydande förvaltning: UKM, SHM, JM, ANM, IM, MM, FSM, FM samt THL och Utbildningsstyrelsen. THL:s expertis utnyttjas i samordnings- och utvecklingsverksamheten.

SHM förtydligar helheten av delegationer som behandlar barnfrågor.

Man utnyttjar i synnerhet samarbetet mellan Barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet och KASTE II-delförslaget som handlar om barn, unga och barnfamiljer (UKM, SHM).

Tabell 58. Ministeriernas roller i riktandet av åtgärderna

	RS	IS	FS
SRK			
UM			
JM		x	
IM		x	
FSM		x	
FM		x	
UKM	x	x	
JSM			
KM			
ANM		x	
SHM	x	x	
MM		x	

Riktlinjer för verksamheten och arbetet på regional och lokal nivå

Främjande av verksamheten för det styrnings- och servicenätverk för lokala myndigheter som avses i ungdomslagen, verksamheten för de expertgrupper inom barnskyddet som avses i barnskyddslagen samt samarbete mellan dessa.

Nå, jag hoppas att ni kan fatta ordentliga beslut och att ni försöker leva er in i situationen hos de människor som besluten påverkar.

De Ungas Panel 2011

Åtgärd 9.2 Kompetensen hos personer som arbetar med barn och unga

Tabell 59. Åtgärdsförslagets fördelning enligt ålder och kön

	0-6 år	7-12 år	13-17 år	18-24 år	25-29 år
Flickor/ Kvinnor				x	x
Pojkar/ Män				x	x

Genomförande på riksnivå

Teman för tillägs- och påbyggnadsutbildningen för personer som arbetar med barn och unga är i synnerhet interaktionsfärdigheter, barns och ungas delaktighet och påverkningsmöjligheter, likvärdighet och jämställdhet, tidig identifiering av mentala problem, hållbar utveckling samt internationalism.

Även den föränderliga verksamhetsomgivningen och de t.ex. datatekniska färdigheter den förutsätter måste beaktas.

I samband med utvecklingen av examensstrukturen för den yrkesinriktade utbildningen för personer som arbetar med barn och unga garanteras att man i reformen beaktar barns och ungas delaktighet och påverkningsmöjligheter, demokratifostran, likvärdighet och jämställdhetsfostran.

Man effektiviserar identifieringen av risker för så kallat hedersvåld och tvångsäktenskap, utbildning i frågan ordnas för myndigheter och man utvecklar modeller för tidigt ingripande.

Tabell 60. Ministeriernas roller i riktandet av åtgärderna

	RS	IS	FS
SRK			
UM			
JM		x	
IM			
FSM		x	
FM			
UKM	x	x	
JSM			
KM			
ANM			
SHM		x	
MM			

Riktlinjer för verksamheten / arbetet på regional och lokal nivå

Personer som arbetar bland barn och unga ges bättre färdigheter att bemöta mångfald i fråga om sexuell läggning, kön och familjeformer, därtill lär man dem identifiera risker som barn och unga ställs inför.

Kommuner

Jag skulle vilja påverka i innehållet av människornas skalle, ändra negativiteten/rasismen/illamåendet, till positiva saker, därför att påverkande är någonting man gör tillsammans och i fall andra inte är intresserade så är det svårt att göra ensam.

De Ungas Panel 2011

4 Utvecklingsprogrammet i förhållande till andra program

I statsrådets förordning definieras utvecklingsprogrammet som en helhet som omfattar många sektorer. I sin omfattning rör sig programmet också på området för många andra program, planer och strategier. I detta avsnitt gestaltas barn- och ungdomspolitikens förhållande till statsförvaltningens övriga program och motsvarande projekt.

I beredningen av Barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet 2012–2015 har man diskuterat och samarbetat i synnerhet med beredarna för Nationella utvecklingsprogrammet för social- och hälsovård (Kaste). Likaså har utkastet till Barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet behandlats med beredarna av Utvecklingsprogrammet för utbildning och forskning 2011–2016 (KESU) vid undervisnings- och kulturministeriet. För Barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet och ovannämnda program har man skapat gemensamma metoder för att uppnå målen.

Nedan listas sådana program och motsvarande projekt som tydligt stödjer ett barn- och/eller ungdomspolitiskt perspektiv samt sådana som har ett barn- och/eller ungdomspolitiskt perspektiv.

- Bostadspolitiska åtgärdsprogrammet, under beredning. Enligt regeringsprogrammet syftar det till att förebygga bostadslöshet och utslagning bland unga. Programmet styrs av MM.
- Program för den inre säkerheten (tredje), under beredning, färdigställs antagligen i maj 2012. Det viktigaste målet är att förebygga marginalisering och splittring av samhället. IM styr beredningsprocessen och det egentliga programmet. Förbättrandet av ungas säkerhet har tagits med som ett fokusområde.
- Städernas säkerhetsprogram. Målet är att Finland ska vara det tryggaste landet i Europa år 2015. Förbättrandet av säkerheten för barn och unga har lyfts fram som en central åtgärd. Programmet styrs av IM.
- Politiskt program för romerna i Finland (ROMPO), genomförandet inleds. Särskilda åtgärder riktas till att främja romernas utbildningsnivå och sysselsättning, att lösa boendeproblemen samt till att främja romska barns, ungas och familjers delaktighet.
- Stimulansprogrammet för samiska språket: åtgärderna som gäller barn och unga genomförs.
- Statens program för integrationsfrämjande är under beredning och syftar bl.a. till att trygga invandrarnas aktiva deltagande i Finland och till att öka likvärdigheten.
- Den allmänna värnplikten utvecklas i enlighet med rapporten för arbetsgruppen Den finländska värnplikten. FSM styr projektet.

- Barn- och ungdomskulturpolitiska programmet 2013–2017. UKM styr programmet. Målet är att främja lika möjligheter till kulturellt deltagande.
- Finlands handikappolitiska program VAMPO 2010–2015 handlar i synnerhet om lika möjligheter till deltagande och påverkan för handikappade barn och unga.
- Regeringens jämställdhetsprogram syftar till att bl.a. minska löneklyftorna mellan könen, lindra segregationen i skolorna samt till att förbättra sammanjämkandet av arbete och familj.
- Tväradministrativa åtgärdsprogrammet för att minska utslagning, fattigdom och hälsoproblem, beredningen inleds. I detta bredbasiga program bör man i synnerhet granska rättvisan mellan olika generationer.
- EU:s strukturfondsprogram för perioden 2007–2013 möjliggör genomförandet av Barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet. Därtill ska man vara med och påverka strukturfondsprogrammen för följande period, dvs. från år 2014 framåt.
- Åtgärdsprogrammet för hälsofrämjande motion. I slutet av 2011 tillsätter UKM och SHM tillsammans en tväradministrativ styrningsgrupp för hälsofrämjande motion. Styrningsgruppen ska bereda ett åtgärdsprogram för hälsofrämjande motion som ska innefatta motion för barn och unga.

De kommunala välfärdsplanerna för barn och unga omfattar i bästa fall ungdomslagens och barnskyddslagens krav i fråga om lokal tillämpning. När programmen är utarbetade i samarbete mellan olika sektorer och beredda bredbasigt ger de kommunerna en möjlighet att utvärdera och bygga välfärden i samarbete med lokala aktörer, inklusive lokala föreningar. I sådana fall omfattar programmen också förebyggande åtgärder som är riktade till hela åldersgrupper eller riskgrupper. Programmet kan omfatta frågor som gäller barns och ungas välfärd på ett brett plan, allt från åtgärder inom barnskyddet till att exempelvis göra planen för kultur- och konstfostran inom den grundläggande utbildningen till en del av det programmet.

5 Allmänna utgångspunkter för utvecklingsprogrammet

5.1 Författningsgrund

5.1.1 Författningen på nationell nivå

Enligt 4 § i ungdomslagen godkänner statsrådet vart fjärde år ett ungdomspolitiskt utvecklingsprogram. Utvecklingsprogrammet som godkändes år 2007 fick namnet Barn- och ungdomspolitiskt utvecklingsprogram 2007–2011 eftersom det även innefattade mål och åtgärder i fråga om barns uppväxt.

Syftet med ungdomslagen är att stödja de ungas utveckling och självständighetsprocess, främja ett aktivt medborgarskap hos de unga och stärka deras sociala identitet samt förbättra de ungas uppväxt- och levnadsvillkor. Syftet ska uppnås med utgångspunkt i gemenskap, solidaritet, likställdhet och jämlikhet, kulturell mångfald och internationalism, sunda levnadsvanor samt respekt för miljön och livet. Denna värdegrund definieras i ungdomslagen och står som grund också för ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet.

Enligt statsrådets förordning (1003/2006) bereds det ungdomspolitiska utvecklingsprogram som avses i 4 § i ungdomslagen vid undervisnings- och kulturministeriet i samarbete med social- och

hälsovårdsministeriet, arbets- och näringsministeriet, miljöministeriet samt vid behov med andra ministerier som är viktiga med tanke på ungdomar. I programmet beaktas synpunkter som gäller barn i synnerhet i fråga om barns uppväxt.

5.1.2 Centrala internationella förpliktelser, strategier och verksamhetsprogram

Den finländska barn- och ungdomspolitiken styrs av internationella avtal (Förenta nationerna, Europarådet) samt politiskt samarbete (Europeiska unionen). Internationella politiska strategier och verksamhetsprogram som gäller barn och unga har också stor betydelse.

Förenta nationerna (FN)

Konventionen om barnets rättigheter¹⁸ som antogs av FN:s generalförsamling i november 1989 och dess fakultativa protokoll ger normativa ramar för nationella åtgärdsprogram i fråga om barn och ungdomar (under 18 år). Konventionens främsta principer är icke-diskriminering, barnets bästa, förutsättning för överlevnad och utveckling samt beaktande av barnets åsikt och barnets möjlighet att delta i beslut som gäller honom eller henne och näromgivningen.

18 FN:s konvention om barnets rättigheter <http://www.formin.fi/public/default.aspx?contentid=89047>

Med tanke på Barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet är den viktigaste punkten i barnkonventionen artikel 12, som berör hörandet av barn och unga i beslut som gäller dem själva. Barnkonventionen i sin helhet samt rekommendationer och anmärkningar från kommittén för barnets rättigheter gällande tillämpandet av den i Finland är likaså viktigt grundmaterial för utvecklingsprogrammet.

Åtgärdsprogrammet för världens ungdom World Programme of Action for Youth to the Year 2000 and Beyond WPAY (A/RES/50/81)¹⁹ antogs av FN år 2000 och är organisationens viktigaste ungdomspolitiska handling. Den innehåller verksamhetspolitiska ramar och praktiska riktlinjer för utveckling av den nationella ungdomspolitiken. WPAY definierar tio områden som är centrala för en ung persons liv: utbildning, sysselsättning, hunger och fattigdom, hälsa, miljö, drogmissbruk, ungdomsbrottslighet, fritidsverksamhet, flickor och unga kvinnor samt ungas fulla delaktighet i samhällslivet och beslutsfattandet.

År 2007 antog FN:s generalförsamling ett tillägg till WPAY-programmet (A/RES/62/126)²⁰ som utvidgade programmet till fem nya områden: globalisering, informations- och kommunikationsteknik, HIV/AIDS, beväpnade konflikter och mellanstatliga frågor. I WPAY uppmanas regeringarna att bl.a. utarbeta en integrerad nationell ungdomspolitik och att skapa nationella samordningsmekanismer.

Föreanta nationernas Millenniedeklaration (United Nations Millennium Declaration²¹) som antogs år 2000 är en politisk förbindelse som fokuserar på ojämlikheten och de djupa utvecklingsproblemen i världen. Den står också som grund för FN:s

utvecklingspolitiska verksamhet och främjande av hållbar utveckling. Man strävar efter att nå utvecklingsmålen senast år 2015 (Millennium Development Goals, MDG²²). Deklarationen förutsätter bl.a. ett fullständigt verkställande av barnkonventionen jämte dess fakultativa protokoll.

Övriga viktiga människorättskonventioner med tanke på barn- och ungdomspolitiken är Konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, Konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter, Konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor samt Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Även många andra konventioner som antagits inom ramen för FN, och som Finland anslutit sig till, innehåller viktiga bestämmelser med tanke på barns och ungas rättigheter och levnadsförhållanden²³.

Europarådet

Europeiska människorättskonventionen ECHR²⁴ bestämmer om medborgerliga rättigheter och friheter samt om politiska rättigheter och friheter. Barnets rättigheter nämns inte separat i konventionen, men den tillämpas även i fråga om barn.

Europeiska sociala stadgan ESS²⁵ antogs år 1961 och förnyades år 1996. Stadgan kompletterar människorättskonventionen genom att garantera de sociala och ekonomiska mänskliga rättigheterna. I den reformerade Europeiska sociala stadgan är artikel 7 (rätt till skydd för barn och ungdom) och artikel 17 (rätt till socialt, rättsligt och ekonomiskt skydd för ungdomar) centrala med tanke på barn och unga. I Finland trädde ESS i kraft år 2002. Även många andra av Europarådets konventioner berör barnens rättigheter.

19 World Programme of Action for Youth to the Year 2000 and Beyond WPAY (A/RES/50/81)

<http://www.un.org/documents/ga/res/50/a50r081.htm>

20 Supplement to the World Programme of Action for Youth (A/RES/62/126)

<http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N07/471/33/PDF/N0747133.pdf?OpenElement>

21 United Nations Millennium Declaration: <http://www.un.org/millennium/declaration/ares552e.htm>

22 FN:s millenniemål: <http://www.formin.fi/public/default.aspx?nodeid=15321&contentlan=1&culture=fi-FI>

23 Länkar till övriga FN-konventioner: Internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter: <http://www.formin.fi/Public/default.aspx?contentid=67747>

Kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskeva yleissopimus: <http://www.formin.fi/Public/default.aspx?contentid=67713>

Kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen ja halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastainen yleissopimus:

<http://www.formin.fi/Public/default.aspx?contentid=67689>

24 ECHR <http://conventions.coe.int/treaty/Commun/QueVoulezVous.asp?NT=005&CL=ENG>

25 ESP <http://formin.finland.fi/public/default.aspx?contentid=66806>

I Warszawadeklarationen från 2005 uttryckte Europarådets stats- och regeringshuvud sin avsikt att avskaffa våld som riktas mot kvinnor och barn, inklusive familjevåld. I åtgärdsplanen från Warszawa beslöt man vidare att barnets rättigheter beaktas i alla åtgärder som vidtas av Europarådet. Till följd av detta genomfördes programmet "Building a Europe for and with children" åren 2006–2011 i syfte att främja barnens rättigheter och att skydda barn från våld.

I november 2008 antog Europarådets ministerkommitté en resolution om Europarådets ungdomspolitik (CM/Res(2008)23)²⁶, enligt vilket ett allmänt mål är att ge de unga lika möjligheter att utveckla sina kunskaper, färdigheter och kompetenser för att kunna delta fullvärdigt på samhällets alla delområden. Europarådets ungdomspolitik bygger på mänskliga rättigheter och demokrati, diversitet och ungdomars sociala delaktighet.

Europarådet har utfärdat flera rekommendationer om ungdomspolitiken, ungas deltagande, mobilitet, ungdomsundersökning och inofficiell inlärning.²⁷ Europarådets nya rekommendation till medlemsländerna om ungdomsinformation betonar de ungas möjligheter att få täckande, objektiv, begriplig och tillförlitlig information om alla frågor som bygger på deras specifika kunskapsbehov.

Europarådets parlamentariska församling bereder som bäst en rekommendation om ungdomars rättigheter (Towards a European framework convention on youth rights, Recommendation 1978 (2011))²⁸. Centrala frågor i rekommendationen är bl.a. ungdomars rätt till utbildning, sysselsättning, högklassigt boende, en hälsosam miljö, delaktighet, kultur och idrott samt likvärdig behandling.

5.1.3 Grunder för hörandet av barn och unga samt deras påverkningsmöjligheter

I ungdomslagen bestäms om hörande av unga i ärenden som berör dem samt om ungas möjligheter

att delta i behandlingen av ärenden som gäller ungdomsarbete och ungdomspolitik på lokal och regional nivå. Om rätten till inflytande och verksamhetsmöjligheter stiftas förutom i grundlagen (14 §) även i många andra lagar, såsom kommunlagen (365/1995; 27 §), lagen om grundläggande utbildning (628/1998; 47 §), gymnasielagen (629/1998) och lagen om yrkesutbildning (630/1998). Enligt 5 § i barnskyddslagen (417/2007) ska ett barn enligt sin ålder och utvecklingsnivå tillförsäkras rätten att få information i ett barnskyddsärende som rör barnet och möjligheten att framföra sina åsikter i ärendet.

Verkställandet av FN:s barnkonvention har beaktats även i följande lagar: lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992); lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000); förvaltningslagen (434/2003); språklagen (423/2003) och samiska språklagen (1086/2003).

5.2 Barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet som en del av regeringsprogrammet

Målet för Jyrki Katainens regering²⁹ är ett engagerat och framgångsrikt Finland. Finland utvecklas som nordisk välfärdsstat och som ett samhälle som bär sitt ansvar inte bara för de egna medborgarna utan också internationellt sett som en del av Norden, Europa och världen.

Man har utarbetat en strategisk verkställighetsplan för regeringsprogrammet. Dess tre prioritetsområden är

- I Förebyggande av fattigdom, ojämlikhet och utslagning
- II Stabilisering av den offentliga ekonomin
- III Stärkande av en hållbar ekonomisk tillväxt, sysselsättningen och konkurrenskraften

26 Resolution om ER:s ungdomspolitik:

http://www.coe.int/t/dg4/youth/Source/Resources/Forum21/Issue_No13/N13_Resolution_23_en.pdf

27 http://www.coe.int/t/dg4/youth/IG_Coop/CDEJ_documents_en.asp

28 Towards a European framework. http://assembly.coe.int/ASP/Doc/ATListingDetails_E.asp?ATID=11357

29 Regeringsprogrammet för statsminister Jyrki Katainens regering, 22.6.2011 <http://www.vn.fi/hallitus/hallitusohjelma/pdf332889/fi.pdf>

I regeringens årliga strategisession utvärderas genomförandet av målen i regeringsprogrammet. I strategisessionen kan regeringen ta ställning till genomförandet av regeringsprogrammet samt vid behov prioritera eller omrikta sina åtgärder. I enlighet med regeringsprogrammet strävar man efter att utnyttja finansiering för EU:s regional- och strukturpolitik för att förebygga social utslagning.

I regeringsprogrammet har man anslagit omkring 60 miljoner euro per år för finansiering av åtgärder som främjar sysselsättningen bland unga. Dessa åtgärder omfattar bl.a. verkstadsverksamheten och det uppsökande ungdomsarbetet.

Principen om likvärdighet är ett rättesnöre för regeringen: i Finland har alla samma värde oberoende av kön, ålder, ursprung, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd, handikapp, sexuell läggning eller någon annan omständighet som gäller en enskild person. I denna anda lovar regeringen bland annat att ansvara för rättsstatens allmänna verksamhetsförutsättningar. Man stärker demokratin bl.a. genom att främja medborgarinflytandet och respekten för de mänskliga rättigheterna.

För barn- och ungdomspolitikerna är i synnerhet den första helheten viktig. I utvecklingsprogrammet för åren 2012–2015 finns också många mål som anknyter till detta. Största delen av målen i utvecklingsprogrammet grundar sig direkt på regeringsprogrammet. Den största skillnaden är att barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet konkretiserar åtgärder och preciserar målgrupperna samt definierar ansvarsfördelningen noggrannare än regeringsprogrammet.

5.3 Kopplingar till UKM 2020-strategin

Visionen för 2020 i undervisnings- och kulturministeriets strategi³⁰ är att Finland tillhör världstoppen i fråga om kunskap, delaktighet och kreativitet. UKM har fyra strategiska program. De program samt de strategiska utgångspunkterna och målen för dessa som har en stor betydelse för barn- och ungdomspolitikerna presenteras koncist nedan.

Bildningens kraft - I allmänbildningen betonas i framtiden global- och miljöfostran, förståelse för kultur och därtill hörande kompetens, värden och etik, livskompetensfärdigheter, individers hälso- och välfärdsbeteende, sociala färdigheter och kommunikationsfärdigheter, hantering av datamassor och inlärningsfärdigheter, medieläsförmåga och teknisk kompetens. UKM ansvarar för framtidens kompetens och kreativitet och garanterar att bildningen är attraktiv även framöver.

Konkurrenskraft - UKM prognostiserar och identifierar förändringar i närings- och yrkesstrukturen, påverkar dem samt ansvarar för en höjd kompetensnivå och tillgången till kompetent arbetskraft. Sysselsättningen är på hög nivå och arbete och entreprenörskap uppskattas.

Framgångsrika regioner och livsmiljöer - Finland är livskraftigt och utvecklas. UKM berikar människornas livskvalitet och främjar möjligheterna till en stimulerande livsmiljö som stärker delaktigheten och skapar upplevelser.

Delaktighet och samhörighet - UKM är expert på civilsamhället. Ministeriet identifierar nya former av samhörighet, stärker verksamhetsförutsättningar för lokala gemenskaper och förnyar sina verksamhetsmetoder i enlighet med dessa. Ministeriet stärker förnyelseförmågan på sitt verksamhetsområde och stödjer civilsamhället. Ungdomar med invandrarbakgrund ska ha en utbildningsnivå och hobbymöjligheter som motsvarar den övriga befolkningens. UKM främjar verksamheten för mångkulturella, toleranta och uppmuntrande gemenskaper. Medborgarna har lika möjligheter till individuell utveckling och ett aktivt medborgarskap. Undervisnings- och kulturministeriet förebygger utslagning och utslagningens ärftlighet, med barn och unga som prioriteratsområde.

5.4 EU:s ungdomspolitiska prioriter

I regeringsprogrammet betonas Europeiska unionens betydelse för Finland som den mest naturliga

30 UKM:s strategi 2020 UKM publikationer 2010:5 http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut/2010/strategia_2020.html

politiska gemenskapen och Finlands roll som en aktiv och initiativrik medlem av Europeiska unionen.

Europa 2020

I juni 2010 godkände Europeiska rådet ekonomi- och sysselsättningsstrategin Europa 2020 som strävar efter smart, hållbar och inkluderande tillväxt. Finlands nationella mål fram till 2020 är att bl.a. höja sysselsättningsgraden bland 20–64-åringar till 78 procent, att höja andelen personer som avlagt högskoleexamen till 42 procent, att hålla andelen som avbryter skolgången under 8 procent samt att minska antalet personer som riskerar fattigdom och utslagning.

Europa 2020-strategin omfattar också flaggskeppsprojektet Unga på väg (Youth on the move) med vilket man försöker förbättra utbildningens och undervisningens kvalitet samt främja studerandenas och praktikanternas mobilitet. Målet är också att förbättra sysselsättningen bland unga bl.a. genom att främja erkännandet av inofficiell och vardaglig inläring. Viktiga projekt för barn och unga är också Agendan för ny kompetens och arbetstillfällen (sysselsättning och utbildning) samt Europeiska plattformen mot fattigdom (förebyggande av utslagning).

Finlands nationella mål överskrider EU:s mål. En speciell problemgrupp i uppnåendet av målen anses vara ungdomar som endast har utbildning på grundstadiet och som står utanför utbildningen och arbetslivet. Genom uppsökande ungdomsarbete, verkstadsverksamhet för unga, tvärsektoriellt myndighetssamarbete och andra åtgärder som förbättrar hanteringen av vardagen försöker man få varje ung person med i utbildningen och arbetslivet.³¹

Förnyade ramar för europeiskt samarbete på ungdomsområdet (2010–2018)

Enligt artikel 165 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska ett av målen för unionens insatser vara att stimulera ungdomars deltagande i Europas demokratiska liv.

EU-samarbetet på ungdomsområdet bygger på ministerrådets resolution (2009/C 311/01) om förnyade ramar för europeiskt samarbete på ungdomsområdet åren 2010–2018. Genom samarbetet främjar man jämställdheten mellan könen, motarbetar diskriminering i alla dess former, fäster man speciell uppmärksamhet vid ungdomar som av olika orsaker har en svagare ställning samt erkänner man alla unga som en resurs för samhället.

Centrala mål för EU-samarbetet är

- att för alla unga skapa fler och lika möjligheter inom utbildningen och på arbetsmarknaden och
- att främja alla ungas aktiva medborgarskap, sociala delaktighet och solidaritet.

För att nå dessa huvudmål följer man en tvådelad metod: (1) man genomför egna åtgärder på ungdomsområdet och (2) man påverkar beaktandet av ungdomsfrågor på andra politiska områden som är centrala med tanke på ungas liv, de viktigaste av dessa är:

- Utbildning och yrkesutbildning
- Sysselsättning och entreprenörskap
- Hälsa och välbefinnande
- Delaktighet
- Frivilligverksamhet
- Social integration
- Ungdomar i världen
- Kreativitet och kultur

Ungdomspolitikerna bör bygga på forskningsinformation och dess resultat ska utvärderas ständigt.

EU:s ungdomsrapport som publiceras med tre års intervaller (följande år 2012) används som redskap i utvärderingen. Europakommissionens beredningshandling om ungdomsindikatorer presenterar 40 indikatorer. Indikatorerna innefattar alla politikområden inom ramen för EU-samarbetet. Indikatorerna samlas på Eurostats webbplats.³³

För att genomföra gemensamma europeiska mål används ett öppet samordningsförfarande. Därtill verkställs åtgärder på nationell nivå. I genomförandet

³¹Källa: Europa 2020-strategin, Finlands nationella program, våren 2011

³² <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:311:0001:0001:FI:PDF>

³³ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/employment_social_policy_equality/youth_policy/dashboard_youth

av det öppna samordningsförfarandet använder man bl.a. ömsesidig inlärnin g och indikatorer.

Inom ramarna för samarbetet framhävs också ungdomsarbete ts ekonomiska och samhälleliga betydelse (utbildningen av ungdomsarbete tare, mobilitet, tjänster inom ungdomsarbete t).

I rådets resolution uppmanas medlemsländerna att på nationell nivå genomföra åtgärder med vilka man kan främja uppnåendet av gemensamma europeiska mål. I Finland genomfö r Barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet de gemensamma målen för EU:s ungdomspolitik på nationell nivå.

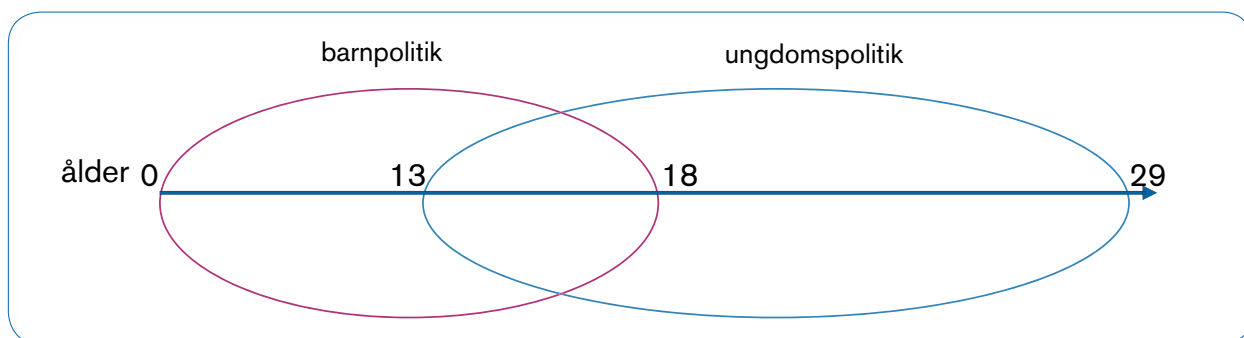
5.5 Utvecklingsprogrammet genomfö r EU:s ungdomsstrategi

Barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammets strategiska måls koppling till EU:s ungdomsstrategi, dvs. Förnyade ramarna för europeiskt samarbete på ungdomsområdet, kan beskrivas enligt följande:

- **Utbildning och yrkesutbildning**
 - 7. Den utbildningsmässiga jämlikheten verkställs
 - 5. Genusperspektivet och främjandet av jämställdheten verkställs i allt arbete som görs bland barn och unga
- **Sysselsättning och entreprenörskap**
 - 3. Ungas samhällsgaranti verkställs så att de unga får jobb och sysselsättningen bland unga ökar
- **Hälsa och välbefinnande**
 - 8. Barns och ungas välbefinnande och hälsa upprätthålls med förebyggande verksamhet

- **Delaktighet**
 - 1. Barn och unga växer till aktiva och ansvarsfulla medborgare
 - 2. Barn och unga kan delta i kultur-, idrotts- och fritidsverksamhet på lika villkor
- **Frivilligverksamhet**
 - 2. Barn och unga kan delta i kultur-, idrotts- och fritidsverksamhet på lika villkor
- **Social integration**
 - 1. Barn och unga växer till aktiva och ansvarsfulla medborgare
 - 3. Ungas samhällsgaranti verkställs så att de unga får jobb och sysselsättningen bland unga ökar
 - 4. Likvärdigheten verkställs
 - 6. Det erbjuds boendeformer som stödjer ungas självständighetsprocess och ungas möjligheter att bygga en självständig ekonomi verkställs
- **Ungdomen och världen**
 - 1. Barn och unga växer till aktiva och ansvarsfulla medborgare
- **Kreativitet och kultur**
 - 2. Barn och unga kan delta i kultur-, idrotts- och fritidsverksamhet på lika villkor

Därtill motsvarar de allmänna initiativen i EU:s strategi mycket långt barn- och ungdomspolitikens strategiska mål 9: Frågor som gäller barn, unga och familjer sköts kompetent och genom gott samarbete.

Figur 2. Barnpolitiken och ungdomspolitiken i förhållande till varandra

5.6 Barnpolitiken och ungdomspolitiken i förhållande till varandra

Enligt 2 § i ungdomslagen avses med unga personer som inte har fyllt 29 år, och lagen innehåller inga andra begränsningar i fråga om åldern. Ungdomslagen berör därmed alla barn och unga under 29 år. I allmänspråket avser unga ofta tonåringar, dvs. 13–19-åringar. Personer under 12 år kallas mycket allmänt för barn. ”Unga vuxna” placeras uppenbart i slutet av ungdomsåldern. Den absoluta gränsen för barndomen anses vara åldern 18 år. Denna myndighetsgräns definieras i många lagar. Internationellt är den definierad i FN:s konvention om barnets rättigheter.

I fråga om ungdomen finns det inte en lika klar, åldersbaserad och allmänt accepterad definition. Ungdomen förknippas snarare med en viss livssituation och en tillhörande livsgång, varvid åldern inte är den viktigaste avgörande faktorn.

Förenklat kan barn- och ungdomspolitikens område beskrivas med två delvis överlappande politikfält.

5.7 Kontinuiteten i de barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammen

År 2006 antogs ett sådant ungdomspolitiskt utvecklingsprogram som avses i ungdomslagen. Programmet kallades Barn- och ungdomspolitiskt utvecklingsprogram 2007–2011 eftersom det också omfattade mål och åtgärder i fråga om barns uppväxt. Statsrådet godkände programmet den 13 december 2007.³⁴

Utvecklingsprogrammet bestod av nio politikhelheter som stöddes av ett kapitel som behandlade uppföljningen av

utvecklingsprogrammet och kunskapsbehovet. De substantiella politikhelheterna var:

- Mångfald och jämlikhet
- Kreativitetens Finland
- Den digitala generationen
- Brett deltagande och social gemenskap
- Stöd för familjer
- Tidigt ingripande och stöd för specialgrupper
- Utbildning och arbetsplatser för alla ungdomar
- Hälsofrämjande och minskning av skillnader i hälsa och välbefinnande
- Boende och samhällsplanering

Barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet 2007–2011 lyfte upp nya, för unga viktiga ärenden till diskussion. Intresset för ungdomars levnadsförhållanden har tydligt ökat under den gångna programperioden. Nätverksbildningen inom statsförvaltningen har stärkts och ökat kopplingarna mellan olika aktörer. Som helhet har det barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet gett styrka och stöd åt en bredbasig utveckling av barns och ungas levnadsförhållanden.³⁵

Under valperioden 2007–2011 främjade regeringens politikprogram för barns, ungas och familjers välfärd på ett avgörande sätt verkställandet av det första Barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet samt olika ministeriers engagemang i barn- och ungdomsärenden. Tvärsektoriell styrning och tväradministrativt samarbete på statsrådsnivå är viktiga aspekter även under den nya programperioden.

Sättet som det Barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet 2007–2011 utarbetades på (konsultativ styrning) fick mycket positiv respons, i synnerhet från organisationsvärlden och forskare. Även programmet för föreliggande period har utarbetats genom en öppen process.

Fördelarna med det tidigare utvecklingsprogrammet ansågs vara dess omfattning och täckning. Å andra sidan fick man respons för att målen inte prioriterats och att ansvaret för

³⁴ Barn- och ungdomspolitiskt utvecklingsprogram 2007–2011. Undervisnings- och kulturministeriets publikationer 2007:41. www.minedu.fi/OPM/Julkaisut

³⁵ Raportti lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelman 2007–2011 toteutumisesta. Delegationen för ungdomsärenden, publikation 44

genomförandet inte var direkt synligt för de olika åtgärderna. Programmet omfattade totalt ca 40 olika mål. och för att nå dem hade man räknat upp ca 300 åtgärder. Uppföljningen var också svår på grund av programmets omfattning och för att det inte genomfördes en datainsamling på kommunnivå ur programmets synpunkt. Programmet fäste inte stor uppmärksamhet vid olika åldersgrupper, kön eller andra känsliga frågor.

Den ekonomiska recessionen framskred mycket snabbt från och med 2008. Ungdomsarbetslösheten krävde särskilda åtgärder, som man inte beaktat i programmet tillräckligt väl. I det nya programmet finns inbyggda justeringsmekanismer.

I och med reformen av ungdomslagen har det tvärssektoriella samarbetet i kommunerna effektiviserats. Man måste dock fortfarande följa upp utvecklingen och arbeta för att ändra attityder samt för att etablera nya verksamhetsformer. Barn och unga får inte förbises och deras synpunkter får inte lämnas obeaktade.

Det tvärssektoriella och tväradministrativa samarbetet är nödvändigt såväl för att främja välfärden som helhet som för att trygga att den offentliga sektorns resurser räcker till. Enligt utvärderingen av utvecklingsprogrammet 2007–2011 har man framskridit i detta avseende, men mycket återstår ännu att göra för genomförandet av en smidig och målinriktad samverkan och samordning.

6 Information om barn, unga och deras önskemål

6.1 Barns och ungas egen röst i beredningen av utvecklingsprogrammet

Beredningen av utvecklingsprogrammet inleddes med webbhörande av barn och unga i maj 2011. I undersökningen De ungas panel 2011 deltog över 800 unga i åldern 13–20 år. Följande teman framträdde som starka signaler: vännerna, välmåendet hos närstående, möjligheten att besluta om egna angelägenheter, hälsa samt familjen och hemmet. Enligt rapportens resultat vill de unga delta i samhälleliga beslut aktivare än för närvarande, de vill bära ansvar och samarbeta med beslutsfattarna. Samhälleliga teman som diskuteras av unga för närvarande omfattar utöver arbetslöshet, utkomst och utbildning även till exempel tolerans och likvärdighet med andra.³⁶

Sedan år 1994 har man genom Ungdomsbarometern årligen utrett utvecklingen av attityderna och förväntningarna hos 5–29-åringar. Mellan åren 2005–2010 har attityderna i många avseenden förändrats mycket, dels även i mer kritisk riktning. Ett mindre antal personer än tidigare skulle anse det vara bra om det kom fler utlänningar till Finland

och färre än tidigare anser att den kulturella toleransen ökat under de senaste åren. Allt fler upplever att också rasismen ökat bland finländska ungdomar. De unga tror starkt på utbildningen och de möjligheter den ger att komma in på arbetsmarknaden. Enligt de senaste barometrarna har unga en hög arbetsmoral, men entreprenörskap är inte en särskilt viktig del av framtidsplanerna.³⁷

På Ungdomskonventet år 2010 deltog omkring 100 unga från olika delar av landet för att bearbeta de ungas meddelanden till beslutsfattarna och för att ta ställning till beslut som gäller dem själva. I konventets resolution betonas bl.a. följande teman: ungas rättigheter och ställning på arbetsmarknaden, deltagande, mental hälsa och utslagning. De unga konstaterade att studiehandledningen bör effektiviseras i synnerhet i olika övergångsskeden inom utbildningen. Man bör bättre än tidigare ta hand om unga som blir utan en studieplats. Det ansågs även vara viktigt att tillräckligt många personer arbetar med elevvård. Enligt de unga på konventet bör rösträttsåldern sänkas till 16 år i kommunalvalen. De unga är oroade över ungdomars mentala problem och berusningskulturen som råder i Finland. Som lösningar föreslogs bl.a.

³⁶ De ungas Panel 2011 forskningsrapport: http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Nuoriso/nuorisopolitiikka/Kehittamishjelma_2012-2015/Liitteet/Nuorten_Paneeli_2011_loppuraportti.pdf

³⁷ Kaikki Nuorisobarometrit löytyvät osoitteesta: http://www.minedu.fi/OPM/Nuoriso/nuorisoasiain_neuvottelukunta/julkaisut/?lang=fi

intressanta hobbyer och förebyggande verksamhet. Konventet ordnades i samarbete mellan Finland Ungdomssamarbete Allians rf och Statens delegation för ungdomsärenden Nuora.

Finlands ungdomsfullmäktiges förbund Nuva utvärderade det Barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet 2007–2011 kretsvis våren 2011. Samtidigt presenterade man förslag för den kommande programperioden. Nuva ry ansåg att de ungas möjligheter att påverka beslut som gäller dem själva inte verkställs likvärdigt och att det nuvarande systemet inte uppmuntrar till att höra ungdomar. Mer uppmärksamhet borde fästas vid den genomslagskraft som hörandet av unga har utöver att enbart beakta antalet påverkande grupper.³⁸

Representanter för Barnens parlament i Finland hördes i samband med Finlands periodiska rapportering gällande iakttagandet av FN:s barnkonvention i Finland. Enligt representanterna bör barnen beaktas bättre i beslutsprocessen genom att ordna regelbundna möten mellan beslutsfattarna och dem, därtill bör varje skola ha en fungerande elevkår och barnens åsikter bör beaktas i hobbyerna. Läget inom hälsovården är oroväckande enligt barnen och i flera skolor upplever man att skolhälsovårdaren inte tillräckligt ofta finns på plats. Barnen betonade godkännandet av olikhet och förbjudandet av alla former av diskriminering.

6.2 Statistiska uppgifter och undersökningsresultat

I slutet av 2010 bestod över en tredjedel av befolkningen i Finland av personer i åldern 28 år eller yngre, det exakta antalet var 1 825 661. Av dem var 937 984 i åldern 15–28 år.³⁹ Den demografiska försörjningskvoten, dvs. antalet personer under 15

år och över 65 år per 100 personer i arbetsför åldern var 51,6 i slutet av 2010.⁴⁰ Enligt prognoserna är försörjningskvoten år 2016 redan 60,4 och år 2060 uppgår den till 79,1.⁴¹

I Finland förvärvsarbetar en exceptionellt stor andel av studerandena vid sidan om studierna eller skolgången. År 2009 minskade studerandenas förvärvsarbete en aning från året innan. Fortfarande arbetar över hälften, 55 procent, av studerandena vid sidan om studierna. Förvärvsarbete är vanligast i anknytning till universitetsstudier, 60 procent av universitetsstuderandena hade ett arbetsförhållande vid sidan om studierna år 2009.⁴²

Enligt ett flertal indikatorer förlöper livet för barn och unga i Finland bra – en majoritet av ungdomarna är nöjda med sitt liv. Över 80 % av de studerande upplever sitt hälsotillstånd som bra. En femtedel av ungdomarna mår däremot sämre än tidigare. Problemen hopar sig och olika slag av illamående ökar.⁴³

År 2008 var över 40 000 ungdomar i åldern 15–29 år utanför arbetsmarknaden och studier. Över 80 % av ungdomarna som blir utslagna eller arbetslösa avlägger aldrig en examen efter grundstadiet. Allt fler unga blir sjukpensionerade på grund av mentala problem, och i synnerhet depression har blivit en allt vanligare orsak.⁴⁴

I slutet av augusti 2011 fanns det över 30 300 arbetslösa arbetssökande som var under 25 år. Antalet är 3 700 personer lägre än i augusti året innan. Antalet arbetslösa personer under 20 år var 8 300.⁴⁵ Arbetslöshetsgraden för unga i åldern 15–24 år var 19,1 i början av 2011, medan den allmänna arbetslöshetsgraden var 8,2.⁴⁶

För unga som gått ut årskurs 9 i grundskolan och nya studenter var det år 2009 svårare än året innan att omedelbart komma in till fortsatt utbildning.

38 Finlands ungdomsfullmäktiges förbunds webbplats: <http://www.nuva.fi/Liitto/tabid/871/language/fi-FI/Default.aspx>

39 Statistikcentralen: http://pxweb2.stat.fi/Dialog/varval.asp?ma=050_vaerak_tau_104_fi&path=../DATABASE/STATFIN/VRM/VAERAK/&lang=3&multilang=fi

40 Statistikcentralen: http://www.stat.fi/til/vaerak/2010/vaerak_2010_2011-03-18_tau_002_fi.html

41 Statistikcentralen: http://www.stat.fi/til/vaenn/2009/vaenn_2009_2009-09-30_fi.pdf

42 Statistikcentralen: http://www.stat.fi/til/opty/2009/opty_2009_2011-03-15_tie_001_fi.html

43 Läkarorganisationen Duodecims och Finlands Akademis konsensusutlåtande 2010. <http://www.duodecim.fi/konsensus>

44 Nuoret työmarkkinoiden ja opiskelun ulkopuolella. http://www.tem.fi/files/29457/TEM_12_2011_netti.pdf

45 Työllisyyskatsaus. <http://www.tem.fi/files/30785/ELO11.pdf>

46 Työvoimatutkimus 2011. http://tilastokeskus.fi/til/tyti/2011/01/tyti_2011_01_2011-02-22_fi.pdf

Över 8 procent av dem som avslutade grundskolan och cirka 60 procent av de nya studenterna blev utan en studieplats.⁴⁷

Mångfalden inom de finländska familjerna är stor. Av alla barnfamiljer i Finland är uppskattningsvis 1 % adoptionsfamiljer, 5 % är mångkulturella och tvåkulturella familjer, 1 % familjer där ett barn dött, 2 % familjer med en ung änka/änkling, 15 % ofrivilligt barnlösa familjer, 1 % familjevårdsfamiljer, 2 % regnbågsfamiljer, 3 % flerlingsfamiljer, 15 % nyfamiljer och 20 % familjer med en förälder.⁴⁸

Under år 2010 var 10 003 barn omhändertagna. Brådskanie placering gjordes för 3 432 barn. Antalet omhändertagna barn minskade från året innan med drygt 2 procent, men antalet brådskanie placerade var 21 procent högre.

Totalt var 17 064 barn och unga placerade utanför hemmet under årets lopp. Antalet placerade ökade från året innan med en dryg procent. År 2009 sjönk det totala antalet placerade barn och unga för första gången sedan 1991, då den årliga, riksomfattande insamlingen av barnskyddsuppgifter inleddes.

Hälften av de omhändertagna barnen har placerats i familjer där släktings och närståendefamiljernas andel är omkring 11 procent. Fler pojkar än flickor är placerade utanför hemmet. I 16 kommuner finns inga personer som placerats utanför hemmet.

Totalt var över 78 500 barn och unga klienter inom barnskyddets socialarbete och mottagare av stödåtgärder inom öppenvården. Detta är 11 procent fler än året innan.⁴⁹

Enligt undersökningar leder föräldrarnas fattigdom till att barnen riskerar att fara illa. Senare problem såsom omhändertagande av barn, mentala problem, kriminalitet, brist på utbildning och utkomstproblem förvärras när föräldrarnas utkomstproblem ökar. Även flickornas tonårsgraviditeter och klamydiainfektioner är vanligare i och med utkomstproblem hos

föräldrarna. Utbildning och i synnerhet högre utbildning hos mammorna verkar skydda barnen från att fara illa.

Enligt undersökningen är ungdomarnas fritidsverksamhet speciellt viktig för dem själva när den sker på eget initiativ och är experimentell. Vänkskapsrelationerna är viktiga för ungdomar, i fråga om såväl fysiska som virtuella vänner.⁵⁰

Å andra sidan har de kommunala och statliga tjänsterna som är riktade till unga distanserats från de ungas vardag och fritid, och dessa möts inte alltid. Könet, etniciteten, samhällsklassen och boendeplatsen påverkar hur de unga tillbringar sin fritid och deras möjligheter att delta i fritidsverksamhet. De ungas fritid är inte heller avskild från samhälleliga strukturer och olikvärdigheter, utan byggs upp av samma globala, offentliga, privata och civilsamhälleliga aktörer som exempelvis arbets- och utbildningslivet.⁵¹

6.3 Påverkningsmöjligheterna för barn och unga

Europarådet genomförde år 2010 en landsundersökning⁵² där man undersökte barns och ungas möjligheter till hörande och deltagande i Finland på basis av artikel 12 i FN:s barnkonvention. Ifrågavarande artikel bestämmer att konventionsstaterna ska tillförsäkra det barn som är i stånd att bilda egna åsikter rätten att fritt uttrycka dessa i alla frågor som rör barnet. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad. Barnet ska också beredas möjlighet att höras, antingen direkt eller genom företrädare, i alla domstols- och administrativa förfaranden som rör barnet.

Europarådets utvärdering konstaterade att styrkan i det finländska systemet är det allmännas tydliga ansvar i utvecklingen av metoder för deltagande. I

47 Koulutukseen hakeutuminen 2009. http://tilastokeskus.fi/til/khak/2009/khak_2009_2010-12-09_fi.pdf

48 <http://www.monimuotoisetperheet.fi/image/verkosto.html>

49 THL, Lastensuojelu 2010. http://www.stakes.fi/tilastot/tilastotiedotteet/2011/Tr29_11.pdf

50 Annettu, otettu, itse tehty – Nuorten vapaa-aika tänään. Ungdomsforskningsnätverket / Ungdomsforskningsseuraksi, publikationer 112. Helsinki 2011

51 Ungdomsforskningsseuraksi och -nätverkets webbplats: <http://www.nuorisotutkimusseura.fi/>

52 [Länk: http://www.coe.int/t/dg3/children/participation/PolicyReview_en.pdf]

Finland sker barns och ungas direkta och indirekta deltagande ofta genom officiella strukturer (ungdomsfullmäktige, elevkårer, barnens parlament osv.) och det finns omfattande bestämmelser om deltagandet i olika lagar. Utvärderingen konstaterade också att man i Finland särskilt bör främja deltagande som sker nerifrån upp utöver de nuvarande strukturerna för deltagande.

Utvärderingsgruppen fäste uppmärksamhet bl.a. vid följande brister i det finländska systemet för deltagande och hörande:

- I Finland finns inga lagar eller förordningar som i sig själva tryggar tillbörlig tillgång till information för barn och unga i fråga om deltagande och påverkan (inom ungdomsinformationen iakttar man Europarådets rekommendationer)
- verkställandet av lagstiftningen som reglerar deltagandet bland barn och unga bör utvärderas mer systematiskt
- sätten för deltagande är selektiva och därmed inte öppna för alla barn och unga
- deltagandet bland barn och unga som har det sämre ställt har inte beaktats i lagstiftningen och inte heller i urvalsförfaranden med anknytning till strukturerna för barns och ungas deltagande
- för att öka deltagandet bland barn och unga som hör till specialgrupper och mångkulturella grupper måste man ge dem mer information än för närvarande om möjligheterna till deltagande och därtill måste deras deltagande anpassas till deras behov
- deltagandet bland barn och unga bör främjas så att barn och unga tas med i planeringen av deltagningsprocessen
- för vuxna som arbetar med barn och unga samt för barn och unga själva bör man ordna utbildning om barnens rättigheter och delaktighet
- elevkårerna bör göras obligatoriska på alla utbildningsnivåer och man bör bestämma om deras uppgifter och syften i lagstiftningen
- man bör ta fram nya metoder för att på kommunnivå stödja deltagandet bland barn under 13-år

7 Resurser för genomförandet

I det Barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet har man på det sätt som beskrivs i inledningen samlat viktiga frågor som gäller barn och unga och som antecknats i regeringsprogrammet. Därmed bygger även resursfördelningen inom statsförvaltningen huvudsakligen på de anslag som man årligen får i budgeten. Å andra sidan är programmet också förpliktigande: utgångspunkten är att programmet ska genomföras. Utvecklingsprogrammet har utarbetats så att det preciserar regeringsprogrammet och tanken bakom detta är att det därmed ska finnas ekonomiska förutsättningar att genomföra programmet.

Åtgärderna finansieras i normal ordning inom ramen för de olika ministeriernas / förvaltningsgrenarna årsbudgetar. Avsikten är att undervisnings- och kulturministeriets ungdomsenhet också ska rikta separat finansiering till projekt som stödjer utvecklingsprogrammet. I samband med vissa åtgärdshelheter behandlas även hur genomförandet av ifrågavarande punkt kommer att påverka understödspolitiken.

Ömsesidiga kopplingar mellan olika program ger inte tilläggsfinansiering, men genom att sträva efter gemensamma mål effektiviseras i varje fall användningen av de begränsade resurserna.

Olika program, såsom Penningautomatföreningen RAY:s understödsprogram för att stödja en trygg uppväxt för barn som startar i början av 2012, kan erbjuda olika aktörer finansiering för genomförande av projekt.

För barn- och ungdomspolitiska syften använder man även möjligheterna som erbjuds av EU:s strukturfonder. I samband med beredningen av programmet har man försökt påverka målen för strukturfonderna under programperioden.

8 Uppföljning och utvärdering av utvecklingsprogrammet

Enligt ungdomslagen ska delegationen för ungdomsärenden årligen utvärdera utfallet av utvecklingsprogrammet. I fråga om det tidigare programmet försökte man årligen utarbeta en täckande utvärdering av utfallet. På grund av programmets omfattning var det svårt att göra en särskilt djuplodande utvärdering. I beredningen av programperioden 2012–2015 har man utnyttjat erfarenheterna från förra perioden.

Två synpunkter har lyfts fram:

- Utvecklingsprogrammen ska betraktas som en helhet; tidigare och framtida program bildar tillsammans en utvecklingslinje för barn- och ungdomspolitiken i Finland. Det är naturligt att olika betoningar framträder i olika skeden; varje programperiod är bunden till sin tid. För närvarande är det viktigt att kopplingen till regeringsprogrammet stärks och att programmet koncentreras. Denna uppfattning grundar sig starkt på genomförandet och utvärderingen av den förra programperioden.
- Utvärderingen ska förankras starkare i beredningen av följande programperiod. De årliga utvärderingarna av programmets utfall som görs av delegationen för ungdomsärenden bör planeras så att de kan utnyttjas i beredningen av utvecklingsprogrammet för följande programperiod. Eftersom regeringsprogrammet uppföljs noggrant genom en egen process

och utvecklingsprogrammet bidrar till genomförandet av regeringsprogrammet kan delegationen för ungdomsärenden göra en lättare utvärdering av utvecklingsprogrammet i början av regeringsperioden. Utvärderingarna kunde utnyttjas i synnerhet i samband med utarbetandet av statsbudgeten. Under programperiodens sista år bör utvärderingen fokusera på att ta fram teman för följande program.

Delegationen för ungdomsärenden kunde därmed uppfylla sin lagstadgade utvärderingsuppgift enligt modellen som beskrivs nedan. I modellen presenteras hur de årliga utvärderingarna förhåller sig till beredningen av programperioder:

Åren 2012, 2013 och 2014 utarbetar delegationen för ungdomsärenden sin utvärdering så att man med hjälp av den kan påverka följande års statsbudget. Utvärderingen skulle därmed genomföras från slutet av våren till början av hösten varje år.

Det lönar sig att färdigställa en utvärdering av hela programperioden genast i början av 2015, varvid utvärderingen kan användas i regeringsförhandlingarna. Utvärderingen påverkar direkt det nya utvecklingsprogrammet i fråga om såväl beredningsprocessen som innehållet.

I början av 2012 utarbetas uppföljningsindikatorer för det slutgiltiga Barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet som godkänts av statsrådet.

Dessa indikatorer ska uppföljas under hela programperiodens lopp. Länkar till indikatorerna placeras på undervisnings- och kulturministeriets webbplats i syfte att göra uppföljningen öppen och offentlig.

I valet av indikatorer utnyttjas

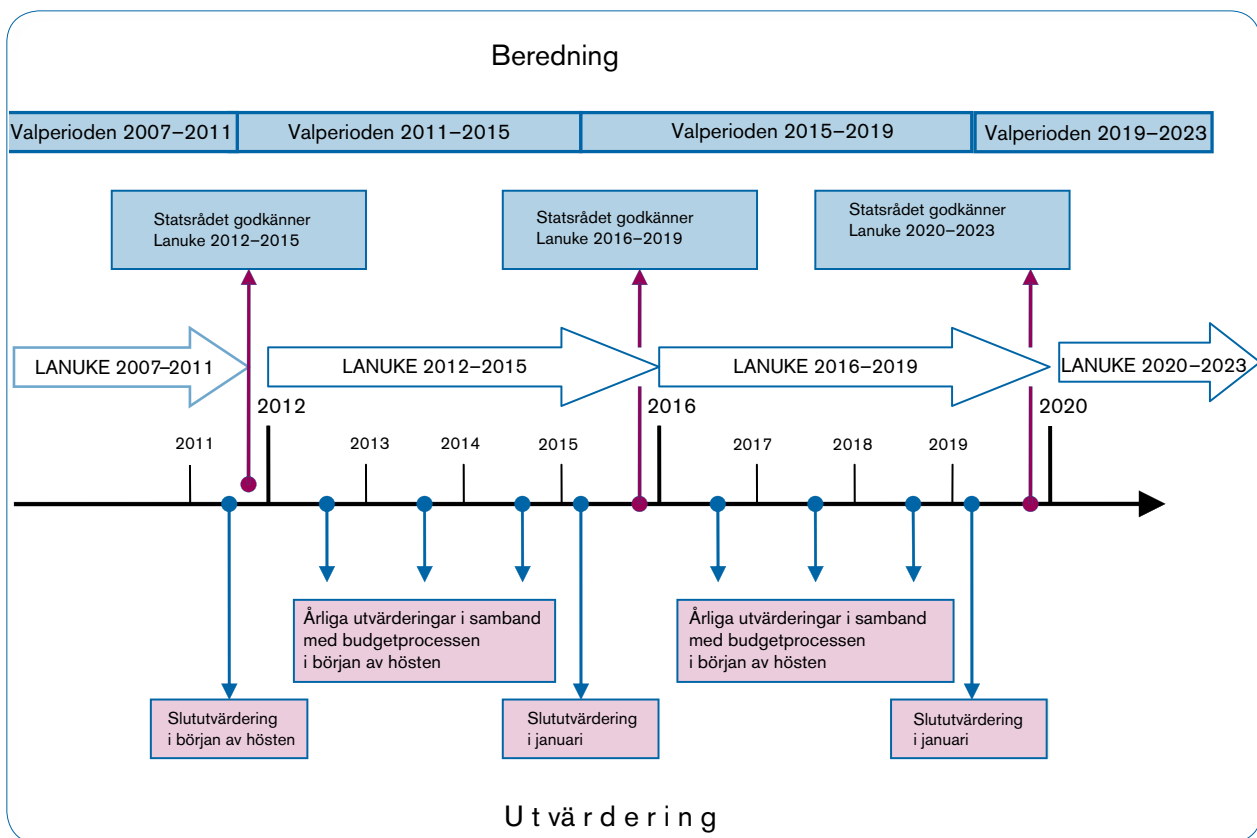
- Europeiska kommissionens beredningshandling om ungdomsindikatorer (presenteras i kapitel 6.4 Europas ungdomspolitiska prioriteter)
- förslaget till Nationella indikatorer för barns välfärd⁵³
- förslaget till välfärdsindikatorer för unga⁵⁴
- indikatorerna i tjänsten Findikatorn⁵⁵

Genom indikatoruppföljning ska man göra jämförelser med den nationella och internationella utvecklingen.

Ungdomsbarometern har dock redan i flera år visat att ungdomar upplever bland annat utslagning som ett problem med anknytning

till vänskapsrelationer och annan vardaglig samhörighet. Det är precis sådana aspekter som officiella indikatorer och statistiken har svårast att beskriva. Därför är det naturligt att utvecklingsprogrammet uppföljs också genom kvalitativ undersökning.

En av styrkorna i den finländska ungdomspolitiska sektorn är det sätt på vilket forskare och forskningsdata kopplats samman med politiska processer. Ungdomsforskningsnätverket har en naturlig roll i uppföljningen av utvecklingsprogrammet som en av service- och utvecklingscentralerna för undervisnings- och kulturministeriets ungdomsarbete. Även andra aktörer och nätverk kan delta i genomförandet av undersökningar. En plan för uppföljning och utvärdering utarbetas separat.

Figur 3. Barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammets (=LANUKE) beredningsprocess

53 Undervisnings- och kulturministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar 2011:3

<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2011/liitteet/OKMtr3.pdf?lang=fi>

54 Nuorten ja nuorten aikuisten elinolojen ja hyvinvoinnin kansalliset indikaattorit -muistio 9.6.2010

http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Nuoriso/nuorisoasiain_neuvottelukunta/tietoa_nuorten_elinoloista/eliolot_-vuosikirjat/liitteet/nuorten-kansalliset-hyvinvointi-indikaattorit.pdf

55 <http://www.findikaattori.fi/>

9 Källor

Regionförvaltningsverkens centrala bedömningar om läget med basservicen 2010
Regionförvaltningsverkens utvärdering av basservicen inom verksamhetsområdena. Uleåborg 2011
<http://www.avi.fi/fi/virastot/pohjoissuomenavi/Ajankohtaista/julkaisut/Documents/2011/AVI%20peruspalvelut%202010LR.pdf>
Annettu, otettu, itse tehty – Nuorten vapaa-aika tänään. Mirja Määttä & Tarja Tolonen (toim.) Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 112. Helsinki 2011
Barnskydd 2010. Institutet för hälsa och välfärd. Statistikrapport 29:2011 Kuoppala & Säkkinen
http://www.stakes.fi/tilastot/tilastotiedotteet/2011/Tr29_11.pdf
Barnskyddslagen (417/2007)
<http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2007/20070417>
Liikuntatutkimus 2009–2010 Lapset ja nuoret. Suomen Liikunta ja Urheilu SLU ry, SLU:n julkaisusarja 7/2010
http://slu-fi-bin.directo.fi/@Bin/99636b65cd5d2330b2fbf0902dc81d/1320004384/application/pdf/3244703/Liikuntatutkimus_nuoret_2009_2010.pdf
Lääkäriseuran Duodecimin ja Suomen Akatemian konsensuslausuma 2010. Nuorten hyvin- ja pahoinvointi. Konsensuskokous 1.–3.2.2010 <http://www.terveysportti.fi/kotisivut/docs/f1982681526/konsensuslausuma090210.pdf>
Ungdomslagen (72/2006)
<http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2006/20060072>
Regeringsprogrammet för statsminister Jyrki Katainens regering 22.6.2011
<http://www.vn.fi/hallitus/hallitusohjelma/pdf332889/fi332892.pdf>
Statsrådets förordning om ungdomsarbete och -politik (103/2006)
<http://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/2006/20060103>

Ministeriernas promemorior och utredningar

Lapset ja nuoret terveiksi ja hyvinvoiviksi. Lasten ja nuorten terveyden ja hyvinvoinnin neuvottelukunnan toimenpide-esitykset. SHM utredningar 2010:26
http://www.stm.fi/julkaisut/nayta/_julkaisu/1559057
Barn- och ungdomspolitiskt utvecklingsprogram 2007-2011.
Undervisnings- och kulturministeriets publikationer 2007:41. www.minedu.fi/OPM/Julkaisut?lang=sv
Lapsi-, nuoriso- ja perhepolitiikan koordinaatio.
Undervisnings- och kulturministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar 2010:3
<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2010/liitteet/okmtr3.pdf?lang=fi>
Lapsi- ja nuorisopolitiikan koordinaation vahvistaminen
Undervisnings- och kulturministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar 2010:15
<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2010/liitteet/tr15.pdf?lang=fi>
Lapsen oikeuksien kansallinen viestintästrategia.
Oikeuksista on vähän käyttöä ihmisille, jos he eivät tiedä niistä. Undervisnings- och kulturministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar 2010:14
<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2010/liitteet/tr14.pdf?lang=fi>
Lasten hyvinvoinnin kansalliset indikaattorit;
Tavoitteena tietoon perustuva lapsipolitiikan johtaminen Undervisnings- och kulturministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar 2011:3
<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2011/liitteet/OKMtr3.pdf?lang=fi>
Nuoret työmarkkinoiden ja opiskelun ulkopuolella.
ANM publikationer 12/2011 http://www.tem.fi/files/29457/TEM_12_2011_netti.pdf
Nuorten paneeli 2011- tutkimuksen raportti: http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Nuoriso/nuorisopolitiikka/Kehittymisohjelma_2012-2015/Liitteet/Nuorten_Paneeli_2011_loppuraportti.pdf

Omaa kotia etsimässä. Nuorten asuminen. Suomen ympäristö 1/2011. Tiina Kupari (toim.) Helsinki 2011. Miljöministeriet <http://www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=123925>

Undervisnings- och kulturministeriets strategi 2020. Undervisnings- och kulturministeriets publikationer 2010:4 http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut/2010/strategia_2020.html?lang=sv

Det nationella utvecklingsprogrammet för social- och hälsovården (Kaste) 2012–2015. Andra delrapporten SHM utredningar 2010:27 www.stm.fi/kaste

Suomen neljäs määräaikaisraportti YK:n lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen täytäntöönpanosta. Utrikesministeriet juli 2008 <http://formin.finland.fi/public/download.aspx?ID=35237&GUID={7F0C4049-C9AB-40E5-B5F5-BB01AB5EA01E}>

Työllisyyskatsaukset. Arbets- och näringsministeriet www.tem.fi > Työ > Työnvälitystilasto > Työllisyyskatsaus <http://www.tem.fi/tyollisyyskatsaus>

Statens delegation för ungdomsärenden (Nuora)

Delegationen för ungdomsärenden (Nuora) har från och med 1994 regelbundet kartlagt attityder och förväntningar hos unga 15-29-åringar. Ungdomsbarometrarna finns alla på: http://www.minedu.fi/OPM/Nuoriso/nuorisoasiain_neuvottelukunta/julkaisut/?lang=fi

Nuora publicerar tillsammans med Ungdomsnätverk och Institutet för hälsa och välfärd årsböckerna Nuorten elinolut, som utkommit sedan 2001. www.minedu.fi => Nuoriso => Nuorisoasiain neuvottelukunta => Tietoa nuorten elinoloista

Nuorten ja nuorten aikuisten elinolojen ja hyvinvoinnin kansalliset indikaattorit.

Nuoran promemoria 9.6.2010 www.minedu.fi => Nuoriso => Nuorisoasiain neuvottelukunta => Tietoa nuorten elinoloista

Muistio nuorten työelämäasenteista ja -arvoista sekä toimenpiteistä nuorten työllisyyden edistämiseksi. 2009. Nuorisoasiain neuvottelukunnan julkaisu 42, Nuorisotutkimusverkoston julkaisu 100 <http://www.nuorisotutkimusseura.fi/julkaisuja/tyoelamaasenteet.pdf>

Raportti lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelman 2007–2011 toteutumisesta. Valtion nuorisoasiain neuvottelukunnan julkaisu nro 44 http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Nuoriso/nuorisopolitiikka/kehittaemisohjelma/liitteet/lanuke_2007-2011_arviointiraportti.pdf

Statistikcentralen

Webbplatsen Findicator har byggts upp gemensamt av Statistikcentralen och statsrådets kansli http://www.findikaattori.fi/index_sv

Koulutukseen hakeutuminen 2009. http://tilastokeskus.fi/til/khak/2009/khak_2009_2010-12-09_fi.pdf

Työvoimatutkimus 2011. http://tilastokeskus.fi/til/tyti/2011/01/tyti_2011_01_2011-02-22_fi.pdf

Befolkningsprognosen 2009–2060 http://www.stat.fi/til/vaenn/2009/vaenn_2009_2009-09-30_sv.pdf

Något färre studerande arbetade vid sidan av studierna år 2009 http://www.stat.fi/til/opty/2009/opty_2009_2011-03-15_tie_001_sv.html

Väestö iän (1-v.) ja sukupuolen mukaan alueittain 1980–2010 http://pxweb2.stat.fi/Dialog/varval.asp?ma=050_vaerak_tau_104_fi&path=../DATABASE/STATFIN/VRM/VAERAK/&lang=3&multilang=sv BYT

Det demografiska försörjningsförhållandet landskapvis 1980–2010 http://www.stat.fi/til/vaerak/2010/vaerak_2010_2011-03-18_tau_002_sv.html

Övriga källor

Ungdomsforsknings sällskapets och nätverkets sidor: <http://www.nuorisotutkimusseura.fi/>

Nätverket Monimuotoiset perheet består av flera organisationer <http://www.monimuotoisetperheet.fi/image/verkosto.html>

Socialporten <http://www.sosiaaliportti.fi/sv-FI>

Suomen Asiakastieto. Statistik och pressmeddelanden. www.asiakastieto.fi

Finlands ungdomsfullmäktigen förbunds webbplats: <http://nuvary.blogspot.com/>

Statistik- och indikatorbanken SOTKANet - Institutet för hälsa och välfärd <http://uusi.sotkanet.fi/portal/page/portal/etusivu>

Europa

Dashboard of indicators on Youth -
European Commission > Eurostat > Employment and
social policy, equality > Youth policy - The EU Youth
strategy 2010-2018 > Dashboard of indicators on
youth
[http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/
employment_social_policy_equality/youth_policy/
dashboard_youth](http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/employment_social_policy_equality/youth_policy/dashboard_youth)
Europa 2020 -strategin, Finlands nationella program,
våren 2011
[http://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_
asiakirjat/01_julkaisut/02_taloudelliset_
katsaukset/20110406Europa/Eurooppa_2020_
SUOMI.pdf](http://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/01_julkaisut/02_taloudelliset_katsaukset/20110406Europa/Eurooppa_2020_SUOMI.pdf)
Europeiska rådets landsvisa undersökning om barnens
och de ungas deltagande 2010 [http://www.coe.int/t/
dg3/children/participation/PolicyReview_en.pdf](http://www.coe.int/t/dg3/children/participation/PolicyReview_en.pdf)
ECHR - Convention for the Protection of Human Rights
and Fundamental Freedoms
[http://conventions.coe.int/treaty/Commun/
QueVoulezVous.asp?NT=005&CL=ENG](http://conventions.coe.int/treaty/Commun/QueVoulezVous.asp?NT=005&CL=ENG)
ESP - Den reviderade europeiska sociala stadgan
[http://formin.finland.fi/public/default.
aspx?contentid=66806](http://formin.finland.fi/public/default.aspx?contentid=66806)
RÅDETS RESOLUTION 27.11.2009
om förnyade ramar för det europeiska samarbetet på
ungdomsområdet (2010–2018), (2009/C 311/01)
[http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri
=OJ:C:2009:311:0001:0001:SV:PDF](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:311:0001:0001:SV:PDF)
Resolution CM/Res(2008)23 on the youth policy of the
Council of Europe
Adopted by the Committee of Ministers 25.11.2008
[http://www.coe.int/t/dg4/youth/Source/Resources/
Forum21/Issue_No13/N13_Resolution_23_en.pdf](http://www.coe.int/t/dg4/youth/Source/Resources/Forum21/Issue_No13/N13_Resolution_23_en.pdf)
Towards a European framework.
[http://assembly.coe.int/ASP/Doc/ATListingDetails_E.
asp?ATID=11357](http://assembly.coe.int/ASP/Doc/ATListingDetails_E.asp?ATID=11357)

Förenta Nationerna

Internationella konventionen om medborgerliga
rättigheter och politiska rättigheter
[http://www.formin.fi/public/default.aspx?contentid=8
8984&nodeid=31460&contentlan=3&culture=sv-FI](http://www.formin.fi/public/default.aspx?contentid=88984&nodeid=31460&contentlan=3&culture=sv-FI)
Konventionen mot tortyr och annan grym, omänsklig
eller förnedrande behandling eller bestraffning [http://
www.formin.fi/public/default.aspx?contentid=89063
&nodeid=31460&contentlan=3&culture=sv-FI](http://www.formin.fi/public/default.aspx?contentid=89063&nodeid=31460&contentlan=3&culture=sv-FI)
Supplement to the World Programme of Action for
Youth (A/RES/62/126)
[http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/
N07/471/33/PDF/N0747133.pdf?OpenElement /](http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N07/471/33/PDF/N0747133.pdf?OpenElement)
Internationella konventionen om ekonomiska, sociala
och kulturella rättigheter
[http://www.formin.fi/public/default.aspx?contentid=8
8988&nodeid=31460&contentlan=3&culture=sv-FI](http://www.formin.fi/public/default.aspx?contentid=88988&nodeid=31460&contentlan=3&culture=sv-FI)
World Programme of Action for Youth to the Year 2000
and Beyond WPAY (A/RES/50/81) [http://www.
un.org/documents/ga/res/50/a50r081.htm](http://www.un.org/documents/ga/res/50/a50r081.htm)
FN:s millenniemål, United Nations Millennium Declaration:
[http://www.un.org/millennium/declaration/ares552e.
htm](http://www.un.org/millennium/declaration/ares552e.htm)
[http://www.formin.fi/public/default.aspx?nodeid=153
21&contentlan=1&culture=sv-FI](http://www.formin.fi/public/default.aspx?nodeid=15321&contentlan=1&culture=sv-FI)
YK:n Lapsen oikeuksien komitea 57. istunto päätelmät
Suomen neljännen määräraikaisraportista
[http://formin.finland.fi/public/download.
aspx?ID=82628&GUID={08815486-C2F7-4348-
A1DC-0985FA9542EC}&culture=sv-FI](http://formin.finland.fi/public/download.aspx?ID=82628&GUID={08815486-C2F7-4348-A1DC-0985FA9542EC}&culture=sv-FI)
Konventionen om barnens rättigheter
[http://www.formin.fi/public/default.aspx?contentid=8
9047&nodeid=31460&contentlan=3&culture=sv-FI](http://www.formin.fi/public/default.aspx?contentid=89047&nodeid=31460&contentlan=3&culture=sv-FI)

Bilaga 1.

Åtgärdernas fördelning enligt åldersgrupp och kön och deras placering i Barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet.

Flickor / Kvinnor				
0–6 år	7–12 år	13–17 år	18–24 år	25–29 år
1.1	1.1	1.1	2.2	2.4
1.4	1.2	1.2	2.4	3.2
2.4	1.3	1.3	3.1	4.2
4.1	1.4	1.4	3.2	4.3
5.1	2.2	2.1	3.3	6.1
7.1	2.3	2.2	4.1	7.3
8.1	2.4	2.3	4.2	8.1
8.3	4.1	2.4	4.3	8.2
9.1	5.1	3.2	5.2	8.4
	5.2	4.1	5.3	8.5
	5.3	4.2	6.1	9.1
	8.1	4.3	6.2	9.2
	8.3	5.1	7.3	
	8.5	5.2	8.1	
	9.1	5.3	8.2	
		7.1	8.3	
		7.3	8.4	
		8.1	8.5	
		8.2	9.1	
		8.3	9.2	
		8.5		
		9.1		

Pojkar / Män				
0–6 år	7–12 år	13–17 år	18–24 år	25–29 år
1.1	1.1	1.1	2.2	2.4
1.4	1.2	1.2	2.4	3.1
2.4	1.3	1.3	3.1	3.2
4.1	1.4	1.4	3.2	3.3
7.1	2.2	2.1	3.3	4.2
8.1	2.3	2.2	4.1	4.3
8.3	2.4	2.3	4.2	6.1
9.1	4.1	2.4	4.3	6.2
	5.2	3.1	5.2	7.3
	5.3	3.2	5.3	8.1
	8.1	4.1	6.1	8.2
	8.3	4.2	6.2	8.4
	8.5	4.3	7.3	8.5
	9.1	5.2	8.1	9.1
		5.3	8.2	9.2
		6.2	8.3	
		7.1	8.4	
		7.2	8.5	
		7.3	9.1	
		8.1	9.2	

Bilaga 2.

Barn- och ungdomspolitiska programåtgärdernas (resursstyrning, informationsstyrning och författningsstyrning) fördelning enligt ministerium.

	RS	IS	FS
SRK		1.1	
UM	1.2, 2.2, 2.4	1.1, 1.2, 2.3, 2.4	
JM		1.1, 1.2, 1.3, 4.1, 5.2, 6.2, 9.1, 9.2	4.1, 6.2
IM	4.1	1.1, 4.1, 5.3, 8.3, 8.5, 9.1	
FSM		1.1, 3.1, 4.1, 5.3, 6.2, 8.1, 8.3, 8.5, 9.1, 9.2	
FM		1.1, 4.3, 6.2, 9.1	
UKM	1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 3.1, 3.3, 4.1, 4.2, 4.3, 5.1, 6.2, 7.1, 7.2, 7.3, 8.1, 8.2, 8.3, 8.5, 9.1, 9.2	1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 3.1, 3.2, 3.3, 4.1, 4.2, 4.3, 5.1, 5.2, 5.3, 6.2, 7.1, 7.2, 7.3, 8.1, 8.2, 8.3, 8.4, 8.5, 9.1, 9.2	1.3, 3.3, 7.3
JSM	1.2, 2.4, 8.1	1.1, 1.2, 2.3, 2.4, 8.1, 8.3	
KM	1.4	1.1, 1.4, 4.1, 5.3	
ANM	1.1, 3.1, 3.3, 6.2	1.1, 3.1, 3.2, 3.3, 6.2, 7.2, 8.3, 8.4, 9.1	
SHM	1.1, 1.4, 2.2, 2.4, 3.1, 4.2, 4.3, 6.1, 6.2, 8.1, 8.2, 8.3, 8.4, 8.5, 9.1	1.1, 1.4, 2.2, 2.3, 2.4, 3.1, 3.2, 3.3, 4.1, 4.2, 4.3, 5.2, 5.3, 6.1, 6.2, 7.2, 8.1, 8.2, 8.3, 8.4, 8.5, 9.1, 9.2	3.1, 8.5
MM	1.2, 6.1	1.1, 1.2, 2.2, 2.3, 6.1, 8.1, 9.1	

Utkommit år 2012 i serien undervisningsministeriets publikationer

- 1 Koulutus ja tutkimus vuosina 2011–2016;
Kehittämissuunnitelma
- 2 Utbildning och forskning 2011–2016;
Utvecklingsplan
- 3 Education and Research 2011–2016;
A development plan
- 4 Suomen kansainvälinen yhteisjulkaiseminen
- 5 Tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevien
oppilaiden opetuksen kehittäminen 2007–
2011; Kehittävän arvioinnin loppuraportti.
- 6 Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma
2012–2015
- 9 Toiminta- ja taloussuunnitelma 2013–2016
- 10 Hitaasti mutta varmasti? Saavutettavuuden
edistyminen yliopistoissa ja
ammattikorkeakouluissa 2000-luvulla
- 13 Sport and Equality 2011; Current state and
changes of gender equality in Finland
- 14 Koulutuksen arviointisuunnitelma vuosille
2012–2015
- 17 The National Policy Programme for Older
People's Physical Activity; Health and well-being
from physical activity

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Undervisnings- och kulturministeriet
Ministry of Education and Culture
Ministère de l'Éducation et de la culture

Julkaisumyynti

Kopijyvä Oy (y-tunnus 0289075-6)
verkkokauppa: www.kopijyva.fi/kopistore
julkaisumyynti@kopijyva.fi
puhelin: (017) 266 2600
Myllykatu 8, 70110 KUOPIO
vain verkkokauppamyynti

ISBN 978-952-263-110-7 (hft.)
ISBN 978-952-263-103-9 (Online)
ISSN-L 1799-0343
ISSN 1799-0343 (Print)
ISSN 1799-0351 (Online)

